

ADMINISTRATIA ROMÂNIA

Organ al Uniunii Generale a Notarilor Comunali și Cercuali din România

DIRECTOR SI REDACTOR RESPONZABIL:

ALEXANDRU BUHA,
consilier orășanesc, președintele notarilor
și profesor al școalei de notari, Lugoj.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA:
LUGOJ, STRADA BISERICII No. 24.

PRIMREDACTOR:

Dr. ALEXANDRU VASILIE

Cuprinsul:

1. Convocare la adunarea generală a Uniunii Generală, Târgu-Murăș. 2. Regulament de edilitate.	3. Regulament de salubritate, igienă publică. 4. Regulament de poliția comunală.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ADRESA.

NOTARIATUL

Biblioteca Universitatii

p. u.

județul:

ABONAMENTUL:

Pe 1 an . . . . . 200 Lei
Pe 1/2 an . . . . . 100 Lei

Apare în 1. și 15. a fiecărei luni.

MANUSCRISELE

să primesc până în 10 și 25 a lunii
și nu se înpolază.

TIPOGRAFIA LUDOVIC SZIKLAI, LUGOJ.

ADMINISTRAȚIA ROMÂNĂ

Organ al Uniunii Generale a Notarilor Comunali și Cercuali din România

DIRECTOR ȘI REDACTOR RESPONZABIL:

ALEXANDRU BUHA,
consilier orășănesc, președintele notarilor
și profesor al școlii de notari, Lugoj.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
LUGOJ, STRADA BISERICII No. 24.

PRIMREDACTOR:
Dr. ALEXANDRU VASILIE

Uniunea Generală a Notarilor Comunali și Cercuali din România.

Nr. 920/1925.

Convocare.

D-nii membrii ai Uniunii Generale a Notarilor Comunali și Cercuali din România prin aceasta se convoacă la

adunarea generală ordinară

care se va ține în Târgu-Mureș, la 8 Noembrie 1925 la 9 ora a. m. în sala Primăriei, iar d-nii Membrii ai Consiliului de administrație se convoacă la

ședința

care se va ține la 7 Noembrie 1925 la 9 ore a. m. tot în sala Primăriei cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale și constatarea membrilor prezenți.
2. Raportul Președintelui despre activitatea Uniunii Generale.
3. Raportul Secțiunii econ. și a Contab. despre cenzurarea socoților anului 1924.
4. Raportul Secțiunii economice și a Contabilității relativ la bugetul anului 1926.
5. Propunerea Secțiunii administrative relativă la regulamentul pentru organizarea comunelor rurale cu privire la art. 100 a legii despre unificarea administrativă.
6. Regulamentul comunal de edilitate cu propunerea Secțiunii adm.
7. Regulamentul de igienă și salubritate publică cu propunerea Secțiunii adm.
8. Regulamentul privitor la aprovizionarea populației cu articole și servicii de prima necesitate cu propunerea Secțiunii econ. și a contabilității.
9. Regulamentul de poliție comunală cu propunerea Secțiunii adm.
10. Propunerea consiliului de adm relativă la aruncul comunal.
11. Propunerea Consiliului de administrație relativă la prelungirea limitei maxime de vârstă dela 60 la 65 ani și menținerea fondurilor de pensie notariale pe județe așa cum se află astăzi.
12. Propunerea Asociației funcționarilor adm. Secția Caraș-Severin relativă la îmbunătățirea salarelor.
13. Propunerea Consiliului de Adm. relativă la exep-rarea mandatelor de deputați și senatori pentru apărarea intereselor notarilor și subnotarilor.
14. Chestiunea „Căminului” notarilor și subnotarilor.
15. Chestiunea tipografiei comunale.
16. Propuneri.

La aceasta adunare sunt rugați a lua parte toți d-nii notari.

Membrii de drept ai adunării sunt :

1. Reuniunile județene reprezentate prin prezidenții lor și delegații reuniunilor județene și anume pentru primii 25 membrii ai lor prin 2 delegați după fiecare alții 25 membrii ce urmează prin 1 delegat ; fracțiunile până la 25 nu se iau în considerare, peste 25 se consideră ca unitate.

2. Membrii aleși ai consiliului de administrație.

3. Membrii aleși în secția economică și a contabilității.

4. Membrii aleși în secția administrativă.

5. Membrii aleși în secția socială.

Delegații reuniunilor județene trebuie să aibă legitimații în regulă pentru a putea lua parte cu vot decisiv la adunarea generală.

La ședința consiliului de administrație va lua parte toți președinții și membrii aleși.

Domnii președinți sunt rugați a anunța sosirea lor și a delegaților pentru găzduirea lor cu cel puțin 5 zile mai înainte de adunare **Dlui Simeon Ursu primnotarul Uniunii în Ceuș** (Murăș-Turda).

Domnii Președinți sunt rugați și de dată asta a aduce cu sine taxele (cotizațiile de membru 100 lei de fiecare notar și subnotar pe anul 1925 plus restanța pe 1921, 1922, 1923 și 1924) precum și abonamentul revistei noastre de 200 lei anual, chiar și dacă nu ar fi încasate, anticipându-le din ori ce alt fond, deoarece fără bani nu mai putem face nimic. Iar domnii Notari sunt rugați să binevoiască a trimite imediat banii votați pentru Căminul notarilor și pentru tipografia comunală, băncii „Albina“ din Lugoj.

Lugoj, la 5 Octomvrie 1925.

Simeon Ursu
primnotar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alexandru Buha
președinte.

Uniunea Generală a Notarilor Comunali și Cercuali din România.

Nr. 960/1925.

Domnule Primar, Domnule Notar!

Art. 100 din legea pentru unificarea administrativă impune comunelor rurale și urbane să-și întocmească regulamentul de organizare.

Art. 264 al acestei legi cere comunelor să-și alcătuiască regulamentul pentru : 1) edilitate, 2) salubritate igienă publică, comunicație și ordine și 3) pentru poliția comunală.

Comunele noastre sunt obligate a-și face aceste regulamente cu aplicarea legii noi administrative.

Regulamentul de organizare a comunelor s'a compus, Consiliul de administrație al Uniunii noastre l-a aprobat și s'a și înaintat Ministerului de Interne spre utilizare ca regulament tip.

Celelalte regulamente deasemenea s'au compus și se vor înainta adunării generale Uniunii noastre la 8 Noemvrie 1925 în Târgu-Murăș.

Acestea s'au făcut pentru introducerea uniformității și pentru a înlesni munca Dv. la alcătuirea acestor regulamente.

Le comunicăm aici în Revista noastră cu rugămintea, să binevoșiți a le studia, a Vă face observațiile Dv. pe care Vă rugăm a ni le trimite înainte de adunarea generală, negreșit însă până la 5 Noemvrie spre a le putea lua în considerare la adunarea noastră.

Lugoj, la 20 Octomvrie 1925.

Alexandru Buha
președintele Uniunii.

Regulament de edilitate

pentru comuna rurală _____

Par. 1.

Vatra comunei..... se estinde pe teritorul edificat și locurile virane aparținătoare comunei compusă din grădini și curți în suprafață de _____ jugh. _____ st. pătr.

Intrucât este nevoie de extinderea vetrei comunei care este mai potrivită pentru dezvoltarea comunei și întrunește condițiunile mai favorabile din punct de vedere al canalizării provederi cu apă și sanitară, iar proprietarii terenurilor extravilahe ce urmează să se parceleze pentru locuri noi de casă sunt datori să ceară autorizație dela consiliul comunal.

In astfel de cazuri însă, proprietarii sunt datori să cedeze comunei în mod gratuit terenuri destinate pentru străzi, piețe și șosele asigurând totodată și locurile pentru eventuale constructii a edificelor publice, și anume: casa comunală, școli, grădini de copii și biserică.

Contravaloarea acestor locuri se va stabili de consiliul comunal conform prețurilor de circulație din prezent.

Par. 2.

Transcrierea pe numele comunei, locurilor destinate pentru străzi, șosele și piețe se va face pe cheltuiala respectivilor proprietari.

Proprietarii terenurilor ce urmează să se parceleze sunt datori deodată cu cererea de autorizațiune să înainteze și planurile de parcelare cu indicația străzilor ce se deschid.

Dânși sunt datori să supoarte cheltuielile ivite cu nivelarea, respective umplerea străzilor și să îngrijească de conducerea apelor meteorice și casnice prin construirea prin ambele părți a străzii a canalelor necesare.

Par. 3.

In caz de aliniere a unei străzi existente sau pentru înfrumșetarea comunei, proprietarii sunt datori să respecte linia de fațadă stabilită de consiliul comunal și să cedeze pe lângă despăgubire respunzătoare terenul proprietarilor comunei.

In caz dacă se va alătura la terenul proprietarilor o parte din terenul public, dânși sunt datori să le rescumpe de la comună.

Intrucât nu se va ajunge de acord în privința prețului terenului cedat, sau luat dela proprietar, va decide la cererea interesaiților judecătoria de ocol.

Par. 4.

Fiecare casă va fi provăzută cu număr conscripțional evidențat din partea sêrviciului cadastral și așezat cu o tablă din metal pusă pe perete din strada fiecărei case.

Par. 5.

Construirea, demolarea și repararea ori-cărei edificiu inclusive a fântânilor, precum și ridicarea crucilor și statuielor pe locuri publice se poate efectua numai cu aprobarea autorităților.

Par. 6.

Cererile pentru admiterea constructiilor sau transformării se înaintează la Primărie. Cererile trebuie să conțină numărul topografic și cărții funduare a intravilanului, 2) numele vecinilor, 3) planul edificului sau transformării, 4) scopul spre care va servi edificiul, 5) din câte camere va consta edificiul, 6) materialul din care se va construi.

In plan se va indica preciz situația, mărimea, înălțimea, împărțirea, precum și situația edificului.

La edificii mai mari respective mai valoroase, planurile se vor construi de experți.

Planurile se vor înainta în două exemplare în măsura 1: 100 dintre cari un exemplar cuprinzând eventuale observațiuni, modificări, precum și clauzula de aprobare se va înapoia solicitatorului iar celălalt exemplar va rămânea la Primărie.

In cazul dacă edificiul va consta numai dintr'o cameră, bucătărie și cameră de alimente, sau dintr'un edificiu secundar mai mic, cererea pentru autorizație se poate înainta în scris sau verbal fără anexarea planurilor ci numai pe lângă indicarea datelor cuprinse în Par. 2. In acest caz datele necesare se vor cuprinde în proces verbal din prilejul anchetei.

Par. 7.

Primăria este datoare ca cererea înaintată și diusată conform prescripțiunilor, în curs de 8 zile să o desbată în comisiunea care se va compune din următorii 3 membrii ș. a. : 1) Primarul comunei sau ajutorul său, ca președinte, 2) Un membru al delegației permanente, 3) Notarul comunal.

Par. 8.

Comisiunea studiază cererea și ține anchetă la fața locului, inscrie în procesul verbal în baza voturilor

date opiniunea sa, și înaintează dosarul în termen de 3 zile Preturii.

Notarul este dator să participe la anchetă și să redacteze procesul verbal. La anchetă se vor chema și vecini și eventualele observațiuni se vor trece în procesul verbal.

Par. 9.

Pretorul este dator să aducă hotărâre în termen de 8 zile în baza opiniunii primite, și să o comunice prin Primărie solicitatorului.

La cererea solicitatorului se poate chema la anchetă și expert a cărui cheltuieli se vor suporta de solicitator.

Hotărârea pretorului se poate apela în termen de 8 zile la Delegația permanentă județeană, iar hotărârea Delegației județene permanente întru-cât diferă de hotărârea pretorului se poate apela tot în termen de 8 zile la Consiliul județean.

La edificările obișnuite în comune rurale, numai în acel caz supraarbitrează operațiunea comisiunii comunale, și ține anchetă la fața locului dacă solicitatorul sau ori-care alt interesat nu este mulțumit cu operațiunea comisiunii edile comunale, și cere revizuirea anchetei. Se înțelege că apelantul este dator să anticipeze cheltuielile comisiunii de anchetă, iar pretorul va decide în hotărârea ce va aduce cine are să suporte cheltuielile de anchetă.

La construirea de fabrici se vor avea în vedere dispozițiunile paragrafilor 26 al legii XVII din 1884.

La construirea mai mari pretorul dacă crede de cuviință ori-când poate revizui operațiunea comisiunii comunale și poate ține anchetă la fața locului cu inginerul autorității sau cu alt expert chemat.

Atât comisiunea comunală cât și pretorul sunt datori să observe strict la anchetă sau revizie dispozițiunile referitoare la apărarea contra focului și salubrității publice ale prezentului regulament.

Par. 10.

Solicitorul care a obținut permis de edificare întrucât dorește să schimbe planul este dator s'o anunțe în prealabil Primăriei și se purceadă în conformitate cu dispozițiunile Par. 3.

Par. 11.

Notarul comunal este dator să poarte evidență despre permisele de edificare acordate în care se va indica comuna și data autorizatului, numărul top. și cărții fund. numărul și data autorizației, precum și felul edificiului.

La sfârșitul fie-cărui an, se va înainta o copie a acestei evidențe prin pretură Subprefecturei.

Par. 12.

Inceperea edificării se va anunța în scris sau ver-

bal din partea autorizatului notarului comunal; asemenea se va anunța dacă solicitatorul din ori-care motiv ar renunța de a construi; aceasta împrejurare se va menționa în evidența amintită în par. 5.

Par. 13.

Autorizația de construire obținută prin schimbarea proprietății se poate utiliza și de proprietarul nou, însă acesta este dator să-și anunțe aceasta dorință notarului spre a fi trecut în evidență

Par. 14.

Dacă în curs de un an dela primirea autorizației, construirea nu se va începe, autorizațiunea își pierde valoarea.

Par. 15.

La construcții de școli se vor avea în vedere dispozițiunile legii 38 din 1868 și înainte de acordarea autorizațiunii se va cere opinia revizoratului.

Par. 16.

La construirea caselor din străzi noi sau colonii noi se va fixa ca limite de front distanța de 4 metri dela șanțul (partea internă) de pe marginea drumului; de altfel se va observa după posibilitate linia dreaptă corespunzătoare caselor existente.

Par. 17.

Fundamentul și pereții de fundație la casele din nou construite se vor ridica din material solid cel puțin 50 cm înălțime asupra nivelului apei mai înalte constatate pe locurile inundabile.

La construcții mai mari case cu etaje și boltituri se va folosi numai material solid și anume: pereții principali cari țin acaperișul se vor construi din cărămidă arsă, în grosime de 45 cm. fără tencuială, iar cei din piatră și cărămidă mixtă, se vor zidi cu 15 cm. mai groși decât cei de cărămidă. Dacă între etaje se aplică plafon așezat pe traverse de fier sau grinzi acoperite, pereții principali și din mijloc ai etajului se pot construi în grosime egală, dacă însă se folosește construcție din grinzi, pereți respectivi la fiecare etaj în jos se vor îngroșa cu 15 cm. Pereți principali și despărțitori prin fiecare etaj se pot construi în grosime de 15 cm. dacă însă astfel de pereți servesc la purtarea plafoanelor, se vor construi de cel puțin 30 cm.

Dacă afunzimea camerei este mai mare de 6 metri și jumătate, etajul cel mai superior va avea pereți principali și din mijloc de 60 cm.

Pereții de fundație sau dacă sunt edificiu se află pivniță pereții de pivniță se vor construi în todeuna cu 15 cm. mai groși decât pereții din parter.

Par. 18.

Dacă solul pe care se proiectează edificiul este compus din pământ ce cuprinde materii organice în putregai, acesta se va săpa și căra din acel loc în afunzime de cel puțin 30 cm. iar locul se va umplea cu pământ uscat și nisipos.

Par. 19.

La construirea caselor destinate pentru locuit se va folosi material uscat, iar pământul necesar la construirea păreților din văiugă se va ridica de pe teritoriul intravilanului iar groapa devenită se va îngrădi și în cel mult trei luni dela terminarea construcției se va astupa.

Par. 20

La școale se va folosi padiment din scânduri, iar la localuri destinate se cuprindă masse mai mari de public pe timp mai îndelungat, se va aplica padiment corespunzător.

Par. 21.

Nu se admite construirea treptelor de urcat sau coborât în edificii spre stradă, afară de linia de construcție. Treptele ce conduc în etaj trebuiesc să fie cel puțin de un metru 25 cm. de late și la partea liberă vor fi provăzute cu barieră sigură la înălțime de cel puțin un metru.

La edificii publice nu se admite aplicarea treptelor pendente în liber.

Par. 22.

Construirea balcoanelor se admite numai pe pietrii de sprijin sigure sau traverse tari din fier și provăzute cu barieră și bază sigură.

Par. 23.

În străzile în cari se află trotuar construit de comună, casele vor fi provăzute cu burlane de condus apa.

Lățimea streșinei dimpreună cu burlanul nu poate fi mai lată de un metru peste linia marginală spre stradă.

Par. 24.

Grajduri nu se admit în partea spre stradă ci numai în curte.

Par. 25.

În curțile unde casele sunt construite din lemn și acoperite cu șindrilă sau paie, edificile secundare se vor construi la cel puțin 10 metri depărtare de edificiul principal.

Par. 26.

Casele noi de locuit se vor prevedea cu coșuri.

Coșurile se vor construi din material solid rezistent contra focului. Construirea coșurilor din lemn sau împătite cu sălci sau alte materiale incendiabile nu se admite. Coșurile vechi construite din astfel de material se vor transforma în curs de 5 ani.

Dacă proprietari de casă din cauza lipsei de mijloace materiale nu sunt în stare să execute această transformare, pretorul poate admite în mod excepțional alt termen de păsuire.

Coșurile trebuie să se ridice de-a-supra coamei edificiului cu cel puțin 80 cm.

Par. 27

Coșurile de urcat se vor construi cu un volum de 50 cm. și cu păreți de cel puțin 16 cm.

Coșurile rușăști, sau așa numit cilindru, vor avea un diametru de cel puțin 16 cm. și vor fi provăzute cu uși duble construite din fier. Nu se admite conducerea burlanelor pentru fum spre stradă sub streșină, iar cele existente se vor îndepărta. Burlanele de condus fumul dinspre curte trebuie să fie la o distanță de cel puțin 75 cm. dela streșină casei. Întrucât însă conducerea în felul acesta a fumului ar supăra pe vecini pretorul poate interzice aplicarea lor. La edificii noi nu se admit astfel de burlane pentru fum.

Dintre ușile de curățire a coșului una se va aplica deasupra padimentului, iar cealaltă cu un metru mai sus deasupra padimentului podului; nu se admite la coș rușăsc cu diametru de 16 cm. să se conducă mai mult decât două fumuri, iar la coș cu 23 cm decât trei fumuri, asemenea nu se admite a introduce într'un coș burlanele de fum dela două sau mai multe etaje.

Par. 28.

Dacă lângă case, care urmează să se construiască cu părete marginal contra focului, vecinul are casă cu streșină, cel ce construiește casa nouă, este dator să se îngrijească odată și în todeauna de conducerea unui burlan de-alungul streșinei în lungimea edificiului său. Însă susținerea burlanului construit pe cheltuiala sa sau susținerea acoperișului transformat de dânsul sau reconstruirea lui cade deja în sarcina proprietarului edificiului cu streșină.

Par. 29.

Păreții marginali contra focului se vor construi din cărămidă arsă, iar dacă acoperișul este așezat pe stâlpi din lemn, aceștia vor fi cuprinși în interiorul păreților marginali contra focului; ferestrele de aierizare sau găurile din păreții marginali contra focului se vor prevedea cu uși din fier, iar găurile din păreții marginali sau contra focului de pe linia spre vecin, vor fi provăzute cu table din fier. Păretele marginal contra focului se va construi de-a-supra acoperișului cu cel puțin 24 cm. mai înalt. Aceasta regulă se va aplica nu numai la

acoperișul de jumătate, ci și la construirea păretului contra focului.

Par. 30.

Acoperirea edificiilor noi cu papură (trestie) paie, stuf sau alt material incendiabil este de obicei interzis; fac excepție numai acele locuri cari din împrejurări localnice o cer aceasta.

Par. 31.

Podul se va acoperi în grosime de 10 cm. cu tencuială din pământ sau anrocament de cărămidă.

La case din nou construite nu se admite deschiderea ușelor de intrare în pivniță, pod sau magazie.

Par. 32.

Plasarea materialului de construcție pe drumurile de Stat și județene, se admite numai cu autorizația organelor chemate iar pe străzi se admite numai cu permisiunea primarului.

Pământul depus sau alt material de construcție aglomerat în termen de 14 zile se va căra în caz contrar contravenientul va fi pedepsit.

Par. 33.

La edificiile existente întrucât nu se execută transformări mai importante ori-ce reparațiune reînnoirea tencuiei edificiului vopsirea din nou, construirea padimentelor, repararea ușilor și ferestrelor, ridicarea cuptoarelor, acoperirea acoperișelor se poate face fără nici o autorizație prealabilă, însă întrucât edificiul se transformă radical ori spre alt scop se cere autorizațiune.

Par. 34

Clozete la partea dinspre stradă nu se pot construi, ci pe seama acestora se va destina loc potrivit pe terenul din dosul casei, astfel că acestea să fie la o distanță de cel puțin 6 metri de fântână.

Par. 35.

Padimentul caselor din nou construite se va așeza la o înălțime de cel puțin 50 cm. de-asupra nivelului actual al străzi. La casele fără pivnițe se va aplica la 16 cm. sub padiment un strat de izolare potrivit spre a împiedeca ridicarea umezelii.

Par. 36.

Padimentul grajdurilor din nou construite se va așeza mai înalt de 30 cm. de-asupra suprafeții curți.

Par. 37.

Acel edificiu care canstă numai dintr'o cameră de locuit în privința lungimei și lățimei nu poate avea o suprafață mai mică de 50 metri pătrați.

În edificiile acelea în cari să află mai multe camere de locuit, o cameră trebuie să aibă cel puțin dimensiunile de mai sus pe când celelalte camere pot fi și mai mici, însă înălțimea lor trebuie să fie cel puțin 3 metri.

Par. 38.

În camere de locuit ușile vor fi cel puțin un metru 90 înalte și 90 cm. largi, iar ferestrele de 90 cm. înalte, 60 cm. largi, și construite astfel ca să se poată deschide. Pentru camerele de locuit se va aplica după fiecare teritoriu de 12 m. pătr. cel puțin o fereastră. Ferestrele cari nu se pot deschide nu se admit.

Par. 39.

Nu se admite construirea unui perete comun între două case, fiecare proprietar de casă este dator să-și construiască astfel casa că aceasta să poată susține și independent (singură).

Par. 40.

Dacă casa ce urmează să se construiască sau să se transforme urmează să ridice lângă păretele casei vecine constructorul este dator să grijească de măsurile necesare de siguranță în privința eventualelor pagube ce-ar rezulta din aceasta casei vecine răspunzând materialicește pentru pagubele cauzate.

Par. 41.

Grajdurile, cocinile și magazinele se vor despărți de casă de locuire cu pereți tari și pereți contra incendiului.

Par. 42.

În interiorul comunei nici un intravilan nu poate rămânea ne'ngrădit.

Par. 43.

Gardul va avea o înălțime de cel puțin 1.90 m. La construerea gardului spre stradă se va anunța în prealabil Primăria.

Par. 44.

Întrucât un edificiu se află în starea aceea că periclitizează integritatea corporală a locuitorilor, proprietarul este dator la provocarea autorității să-l delătore în termenul fixat, iar în caz contrar se va demola de autoritate pe cheltuiala proprietarului.

Par. 45.

După terminarea construcției sau a unei transformări importante, se va cere de proprietar autorizație de locuit. În acest scop comisiunea de edificare locală la anunțul verbal al constructorului se va deplasa la fața

locului și va face raport Subprefectului despre soliditatea, starea sanitară și siguranță publică a edificiului, în baza căruia Subprefectul va elibera autorizație de locuit sau nelocuit. Ocuparea locuinței fără aceasta autorizație este interzisă. La construcții mai mari înainte de acordarea permisului de locuit și în genere în chestii litigioase înșirate în par. 5 pretorul va purcede în privința autorizațiunii de locuit în conformitate cu dispozițiunile ultimelor trei alineate a par. 5.

Par. 46.

La construirea nouă, transformări sau reparațiuni de acoperiș constructorul este dator să aplice pe cheltuiala sa semnale de atențiune pe întreaga durată a construirii la ambele colțuri ale edificiului. Vecini sunt datori să tolereze ridicarea binalelor de construcție și folosirea lor însă eventuale pagube cauzate se vor restitui de constructor. Binale ce se vor construi spre stradă nu pot împedeca circulația. La construcții noi sau transformarea edificilor spre stradă binalele și barierele de pe stradă vor fi provăzute cu semnale, iar noaptea cu lămpi aprinse. Binale se pot construi numai în mod solid din material bun. Binalele vor fi provăzute la partea liberă cu barieră înaltă de un metru. Ridicarea sau demolarea binalelor se poate efectua numai în prezența constructorului sau lociitorului său.

Par. 47.

La orice edificare dacă s-ar găsi în cursul săpării coșinguri din piatră, monede vechi, statue, vase metale, inscripții vechi etc. se va anunța imediat Primăriei, iar obiectele găsite se vor pastra până la dispoziția autorității.

Par. 48.

Acel constructor sau maestru care zidește fără autorizație sau cu abatere dela autorizația primită, săvârșește contravențiune, și întrucât nu s'ar aplica par.

117—119 al legii XL. din 1879 se va pedepsi după împrejurare dela 200—5000 Lei amendă iar în caz de insolvabilitate în conformitate cu par. 21 și 22 din legea menționată cu închisoare dela 12 ore până la 5 zile. În cazuri mai grave sau recidivă se va pedepsi cu ambele pedepse.

Edificiile construite fără autorizațiuni sau în mod nereglementar se pot demola din ordinul pretorului pe cheltuiala proprietarului.

Par. 49.

Cine construiește de-alungul drumurilor de țară, județ sau comună sau de-alungul străzilor fără autorizație sau pe lângă abandonarea autorizațiunii în mod nereglementar gard, acest gard se poate îndepărta pe cheltuiala proprietarului din partea pretorului, iar contra-venientul se va pedepsi cu amendă dela 200—2500 Lei sau închisoare corespunzătoare, iar în caz de recidivă sau transgresiune mai gravă cu ambele pedepse.

Par. 50.

Toți aceia cari contravin dispozițiunilor cuprinse în acest regulament și ne-amintite în par. 44, 45 se vor pedepsi cu amendă dela 200—2500 Lei, iar în caz de insolvabilitate cu închisoare corespunzătoare.

Par. 51.

În chestiuni contravenționale judecă în gradul I. pretorul al II. prefectul, iar în III. Ministerul de Interne.

Dat din ședința Consiliului comunei _____
ținută la _____ 1925.

notar.

primar.

Regulament

de salubritate, igienă publică, comunicație și ordine al comunei

Art. 1.

Fiecare proprietar de casă de pe teritoriul intern al comunei este obligat a se îngriji, să nu se aglomereze în curtea sa gunoi de casă, murdărie, gunoi de grajd, sau rămășițe de bucătărie. Pentru evitarea acestora este obligat a căra gunoiul de ori-ce proveniență, murdăria și rămășițele de bucătărie pe locurile indicate de autoritate, în timpul dela luna Noemvrie până la finea lunii Aprilie, odată în săptămână, iar dela 1 Mai până la finea lunii Octomvrie de două ori săptămânal. Gunoiul de grajd este a se căra imediat după ce groapa de gunoi s'a umplut, altfel numai de două-ori pe an și anume, la finea lunii Martie și Octomvrie, pe locurile designate de autoritate.

Gunoiurile de ori-ce proveniență, vor fi păstrate până la ridicare, în recipiente, iar băligarul în gropi zidite sau cimentate.

Art. 2.

În canalele de stradă și în genere la stradă nu se admite aruncarea sau conducerea apei murdare, sau a rămășițelor de mâncări, precum nici nu se permite aruncarea gunoiului de casă sau de grajd, sau a altor rămășițe.

Art. 3.

Proprietarii de case, precum și chirieșii prăvăliilor sunt obligați a ținea curat trotuarul dinaintea caselor respective prăvăliilor lor. În timpul călduros și uscat de vară, sunt obligați a-l uda dimineata și seara, iar iarna, al curăți de zăpadă și a-l presăra cu cenușă sau nisip.

Art. 4.

Este interzis a aglomera pe trotuarul dinaintea prăvăliilor pe stradă sau piață mărfuri, butoane, lăzi, sau alte materiale, sau a-l ocupa în ori-ce chip. Tot astfel este oprită depozitarea pe trotuar a obiectelor indicate mai sus, chiar și pe lângă permis din partea autorității, fără a se aplica lângă acestea semnale de atențiune, pe cum se interzice îndepărtarea semnalelor.

La fel nu se admite mersul cu căruța de mână, roaba, bicicleta, sau a mâna cai, sau alte vite pe trotuar.

Art. 5.

Înaintea prăvăliilor sau altor locale deschise nu este permis a se atârna acoperișe. Fixarea firmelor transversale sau atârănarea a ori-cărui fel de articol, este cu desăvârșire interzisă. — Măsura aceasta nu atinge insigniile mici ale frizeriilor.

La fel este interzisă închiderea trotuarului cu articoli de comerț precum și aruncarea la stradă a gunoiului astrans în prăvălie.

Art. 6.

Pe străzile și drumurile comunei este oprit a călări și a mâna caii repede sau neatent, a parcurge cu bicicleta, motocicleta sau automobilul cu viteză mai mare ca trapul cailor, la fel este interzis căruțatul sau călăritul pe piață, promenadele publice și pe trotuar.

Art. 7.

Proprietarii de case sunt obligați a ținea cărările și locurile virane de naintea caselor sau intravilanelor în stare bună, prin pavajare astfel, că circulația persoanelor să se poată face fără periclitare sănătății corporale a trecătorilor.

Mai departe este interzis a scutura la ferestrele dinspre stradă zdrențele prăfuite cu ocazia curățirii chiliiilor, sau a arunca apă la stradă.

Este interzisă aerizarea în ferestrele dinspre stradă a covoarelor, hainelor de pat și altor obiecte.

Proprietarul casei este obligat a podi rigoarele de conduct la stradă și a ținea totdeauna în bună stare burlanele casei.

În străzile cu circulație mare proprietarii de casă sunt obligați a-și prevedea casele cu burlane în timp de un an dela intrarea în vigoare al acestui regulament.

În caz de reconstruire a trotuarului proprietarii de casă sunt obligați să înștaleză burlane de scurgere suterane.

Tot așa sunt obligați și proprietarii de case din celelalte străzi în caz de reconstruire a-și prevedea strășinele casei cu burlane.

Art. 8.

Cofetarii, cafegii și restaurătorii pot ocupa terenul designat de dânsii, naintea prăvăliilor lor din trotuarul destinat spre circulație numai pe lângă solvirea unei sume fixat de Consiliul comunal.

Este interzis a se expune produse alimentare la ferestre și în magazine, fără ca acestea să fie prezervate contra prafului și a muștelor.

Ghișa naturală, este oprit de a se pune direct pe sau în alimente sau băuturi.

Art. 9.

Este oprit a se pune în Comerț sau a se da în consumație alimente sau beuturi stricate prin falsifi-

cate. — Indeosebi este oprit a se da în consumație porumbul și făină de porumb (malaiu) stricat sau necopt.

Primarul este în drept să dispună distrugerea sau denaturarea alimentelor sau beuturilor stricate sau falsificate, dacă proprietarul sau posesorul alimentelor sau băuturilor va recunoaște, că sunt stricate. În caz dacă nu va putea iscăli recunoașterea va trebui afirmată de doi martori, subscriși în procesul verbal, care constată, că alimentele și beuturile sunt vădit stricate, și care se va trimite judecătoriei de pace din circumscripția în care s'a săvârșit faptele. Până ce judecătorul se va pronunța marfa va fi sigilată și pusă sub pază la proprietarul sau posesorul ei.

Cu controlul calității alimentelor și beuturilor ce se dau în consumație în băcăni, cărciumi, restaurante, hoteluri, hale, cantine, piețe, depozite și orice alte asemenea locuri este concredut primarul, medicul de circumscripție, medicul veterinar, agenții sanitari precum și ori-ce funcționar administrativ sau polițienesc, investit cu o delegațiune specială pentru aceasta de către primar. Ei afară de agenții sanitari vor controla asemenea alimentele și beuturile, ce se dau lucrătorilor de către patronii lor, în ori-ce întreprindere industrială, sau agricolă, în care lucrătorii sunt învoiți a primi hrana în natură.

Art. 10.

Primarul sau delegații lui vor inspecta cât mai des locurile publice în cari se țin spre vânzare alimente, ca piețele, halele, abatorul comunei și în general va veghea ca alimentele de proveniență animalică dela vite bolnave (antrax, trachoma etc.) să nu fie puse în consumație publică. Ori-ce abatere se va constata în proces verbal care face deplină dovadă în justiție. Organele menționate afară de agenții sanitari sunt în drept de a ridica probe (mostre) din alimentele și beuturile, ce le cred falsificate, spre a le supune unei analize. Se poate pune în caz de grave bănueli sigile și sechestrul asupra întregului stoc de marfă, ce va rămâne în păstrarea proprietarului sau posesorului.

Art. 11.

Nu se permite tăierea vitelor mari prin curți sau pe strade, ele se vor tăia și curăți la marginea din jos a comunei pe locul indicat de Primărie. Tăierea porcilor și altor vite mici însă se admite cu condițiunea ca după tăierea și curățirea lor, locul de tăiat se va curăți imediat de orice murdărie.

Art. 12

Primăria va îngriji ca locuitorii comunei să găsească cu înlesnire apă de băut bună și indestulitoare, va îngriji se asigure comunei un mijloc public de îndepărtare din raza comunei, prin canalizare sau alt

sistem igienic a rămășițelor putrefiabile, solide și lichide, rezultând din economia umană și animalică.

Puțurile sau fântănele din interiorul comunei vor fi împrejmuite cu pietriș într-o rază de 3 metri, ghizdurile vor fi înalte de un metru, iar acelea cari nu vor fi în acele condițiuni în timp de un an dela publicarea acestui regulament se vor astupa.

Art. 13.

Primarul din propria sa inițiativă sau după cererea medicului de circumscripție ori la ordinul prefectului și conform ordinaului consiliului de igienă județean va ordona repararea sau construirea din nou în contul proprietarului, de latrine, canale de scurgere, de pavaje în curte sau alte lucrări necesare în interesul igienei, dacă proprietarul va refuză să facă singur acele lucrări prescrise.

Art. 14.

Primăria nu va îngădui sub nici un cuvânt ape stătătoare prin gropi, șanțuri sau alte scufundături în interiorul comunei formate din ploi sau puțuri, dându-le la toate o înclinațiune spre a se scurge sau nivelându-se terenul astfel, ca se nu se mai poată face lacuri.

Art. 15.

Comuna grijește de apărarea copiilor găsiți, și asupra tuturor copiilor mici neputincioși. Femeile însărcinate, femeile lehuze, bătrâni neputincioși, infirmii și orfanii lipsiți de mijloace vor fi îngrijiți de comună. În mormântarea decedaților săraci din comună, se face pe spesele comunei.

Art. 16.

Pentru îngroparea locuitorilor comunei servește cimiterul public comunal în care se va îngropa fie-care decedat la locul destinat confesiunii, careia a aparținut, intru-cât nu ar exista cimiter confesional.

Permisiunea de înmormântare se dă de către primar, după verificarea decesului și constatării morții reale și naturale. Dânsul va priveghia cimiterul și adâncimea gropilor precum și observarea regulilor prescrise de Legea și Regulamentele sanitare.

Art. 17.

În caz de ivirea în comună a boalelor endemice și epidemice primarul convoacă imediat consiliul comunal și ia măsurile hotărâte în vederea combaterii lor raportând imediat cazul pretorilor și medicului de circumscripție. El va anunța tuturor satelor ori cătunelor ce administrează, ivirea epidemiei. Va pune însemnii la drumurile mari, ce va arăta, că în comună este epidemie și casele bolnavilor de boale epidemice. Până la sosirea medicului primarul dacă crede, că

boală este molipsitoare, oprește pe locuitorii casei molipsite de ea se mesteca cu ceilalți locuitori de a merge la primărie, la cărcimă, la școală, la biserică precum și pe locuitorii sănătoși de a intra în casa molipsită așezând un păzitor la poarta casei bănuite. În cazuri de lipsă va cere ajutorul jandarmeriei, care este dator să acorde sprijinul solicitat. (În comunele unde sunt garnizoane se va încunoștința imediat comandantul.) În toate cazurile, când comuna este amenințată de epidemie, primarul veghează cu o deosebită activitate, asupra salubrității publice, îngrijind că străzile, piețele, maidanele să fie curate, ca rigoalele și canalurile publice să se spele în repetite rânduri, ca locuitorii să țină casele și curțile curate, ca să se spele și să se spele hasnalele, ca să se departeze baligările din curți scotându-le afară la câmp, ca locațiile școlilor, hanurilor cărciumilor, curțile și latrinele lor să fie curate, ca proprietarii diferitelor așezăminte industriale să observe regulile de igienă, prescrise prin regulamentul industriilor, insalubre. În caz de apariție a unui morb molipsitor primarul va solicita închiderea școlii.

Primarul va griji după putință ca să nu se impute în comune boale infecțioase și epidemice din altă comună prin cerșitori, colportori, țigani, nomazi și alte asemenea persoane.

Art. 18.

După însănătoșirea sau decedarea bolnavului se va face desinfecția tuturor purtătorilor germinilor morburilor infecțioase. Desinfecția este obligatorie la toate morburile menționate în Regulamentul pentru provenirea boalelor infecțioase.

Art. 19.

Nici un proprietar de casă nu va putea închiria locuința pentru vizitatori înainte de a fi cercetată de

medicul circumscripției, care va elibera proprietarului o dovadă, că locuința se găsește în bune condițiuni igienice.

Această dovadă se va da numai pentru locuințele, cari vor fi curățite, de nou văruite, desinfectate, întreținute în bună stare și cari au latrină, lada de gunoi și curte curată.

Nu se permite închirierea locuințelor în rele condițiuni igienice, având cubaj insuficient, întunecoase, cu ferestri fixe, sau în cari sunt persoane cu boli molipsitoare.

Art. 20.

În fiecare casă se va construi în raport cu numărul locatarilor closete suficiente provăzute cu ventilație și lumină suficientă. Latrinele se vor construi numai în curte astfel, ca să fie la departare de cel puțin 4 metri de fântână și 2 metri de linia marginală spre vecin. În curțile unde fântâna este mai aproape de closet decât limita fixată se va astupa fântâna.

Conducerea conținutului closetelor în rigoalele din stradă este interzisă cu desăvârșire.

Art. 21.

Contravenții împotriva dispozițiilor acestui Regulament vor fi pedepsite conform dispozițiilor prevăzute de legea sanitară și vor fi judecate în prima instanță de direcția generală a serviciului sanitar, conform art. 65 din legea sanitară cu drept de apel în justiție.

Dat din ședință Consiliului comunei.....
ținută la _____ 1925.

_____
notar.

_____
primar.

REGULAMENT

de poliția comunală al Comunei.....

Art. 1.

Poliția comunală este pusă sub jurisdicțiunea specială a judecătoriilor de ocol, a pretorului de plasă și a autorității comunale și adeva primarului, notarului membrilor delegațiunii permanente, precum și funcționarilor tehnici și sanitari competenți desemnați de primar (art. 65—68, 357, 358, 366 a legii adm.)

Ea se exercită prin privegherea și paza guarzilor comunali și păzitorilor de câmp (guarzilor câmpeni) plățiți de comună.

Art. 2.

Serviciul de poliție se indeplinește conform legii asupra organizării poliției generale a Statului, conform legii pentru înființarea guarzilor comunali, conform legii campestreale, conform legii pentru unificarea administrativă și altor legi în vigoare.

Art. 3.

Toate delictele menționate în aceste legi și înșirate aici mai jos, sunt după a lor natură, de competența judecătoriilor de ocol, a pretorului de plasa și autorității comunale, locului unde s'au comis.

Art. 4.

Primarul este șeful poliției comunale și în aceasta calitate poate delega parte sau totalitatea din aceste atribuțiuni membrilor din delegațiunea permanentă comunală. El exercită atribuțiunile ce decurg din aceasta calitate fie personal, fie prin agenți și ofițeri din poliția administrativă.

Art. 5.

Notarul comunal este șeful poliției administrative din comună; ca atare poate primi plângeri la contravențiuni, ale cerceta și constata. El este și ofițer al poliției judiciare, auxiliar ar parchetului, numai în cazuri de flagrant delict, când pe lângă actele ce va dresa, va putea lua măsuri să dețină pe făptuitor la dispoziția autorității, vestiind pe pretor și parchetul respectiv. El execută măsurile luate de siguranța generală și, poliție.

Art. 6.

Pretorul este șeful poliției din plasa sa în calitatea aceasta sub controlul prefectului, ia măsuri pentru prevenirea delictelor și îngrijește de menținerea ordinii și siguranței publice. El dă în aceasta privință ordinele necesare organelor polițienești, primarului, notarului,

membrilor delegației permanente funcționarilor tehnici și sanitari competenți, desemnați de primar conform art. 1 acestui regulament, precum și jandarmeriei, cari sunt datori a le executa.

Pretorul este ofițer al poliției judiciare. — În aceasta calitate, el poate lucra, fie din inițiativă proprie, fie prin delegație. El poate constata contravențiunile și infracțiunile conform art. 52 din legea judecătoriilor de ocoale precum și altor legi în vigoare și să aplice pedepsele arătate acolo.

Art. 7.

Contravențiunile se vor judeca conform legilor în vigoare și conform acestui regulament de: autoritatea comunală (Primarul, notarul, membrii delegației permanente comunale, de funcționarii tehnici și sanitari competenți desemnați de primar: pretorul plasei și de judecătorul de ocol, atât cât privește aplicarea pedepsei, cât și în ce privește și fixarea cheltuielilor ce cad în sarcina contravenienților și a despăgubililor oricare ar fi valoarea lor. Pedepsele sunt acele hotărâte prin legi speciale și prin regulamentul de față. — Amenda este dela 50—1500 lei.

Amenzile, cheltuielile și despăgubirile se vor incasa potrivit legii de urmărire.

În caz de insolvabilitate, amenda va fi transformată în închisoare conform legilor penale, fără ca ea să poată fi mai mare de o lună.

Atribuțiunile poliției.

Art. 8.

Poliția comunală este datoare:

I. a veghea la menținerea ordinii publice și a siguranței interne a comunei.

II. a apăra libertatea, proprietatea și siguranța persoanelor din comună.

III. a preveni infracțiunile dela legi și regulamente, respectând legile privitoare la garantarea libertății individuale.

IV. a lua măsuri pentru:

1 Controlul vânzării alimentelor și altor articole de prima necesitate;

2 Pentru asigurarea și înlesnirea circulațiunii pe străzi, șosele, piețe, cheiuri și alte locuri publice;

3 Pentru asigurarea moralității publice;

4 Pentru asigurarea mijloacelor de transport;

5 Pentru fixarea tarifelor hotelurilor, pensiunilor de familie și altor localuri publice, precum și inspecta

rea lor și luarea măsurilor proprii pentru a asigura igiena și salubritatea lor;

6. Pentru măturatul și luminatul comunei;
7. Pentru transportarea cadavrelor;
8. Pentru menținerea bunei ordine și cuviințe în cimitire.
9. Pentru prevenirea incendiilor, stingerea, apărarea contra inundațiilor;
10. Pentru stârpirea animalelor rău făcătoare;
11. Pentru paza țarinei și viilor precum și despre delictelor rurale, cari se pedepsesc polițienește;
12. Pentru îngrijiri pe teritoriul Comunei;
13. Pentru pășunarea vitelor;
14. Pentru stricăciuni;
15. Pentru vitele de pripas;
16. Pentru paza contra făcătorilor de rele și dărilor de foc.

17. Pentru stârpirea de insecte, păseri și animale stricăcioase.

18. Pentru înfrânarea vagabondajului;
19. Pentru înfrânarea cerșetoriei;
20. Pentru oprirea minorilor sub 15 ani dela cărciumi și dela consumația alcoolului cu privegherea localurilor de beuturi;
21. Pentru reglementarea circulației publice;
22. Pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite;
23. Pentru reglementarea vânzătoare;
24. Pentru controlul străinilor;
25. Pentru executarea legii de poliție sanitară veterinară;

26. Pentru asigurarea calității și greutatei obiectelor cari se vând cu cântarul sau cu măsura.

V. A constata, conformându-se regulilor de procedură penală, orice infracțiuni și a trimite pe făptuitori înaintea justiției.

VI. A executa măsurile de poliție comunală prevăzute prin legi și regulamente speciale și-a îndeplini orice alte atribuțiuni impuse ei prin legi și regulamente cu caracter administrativ.

Art. 9.

Atribuțiunile poliției comunale înșirate în art. 8 a regulamentului de față le execută primarul și notarul. Primarul în calitate de șef al poliției comunale în conformitate cu art. 65—68 al legii pentru unificarea administrativă și în baza art.: 4 al regulamentului de față.

Notarul în calitate de șef de poliție administrative și ca ofițerul poliției judiciare, conform art. 366 al legii pentru unificarea administrativă și conform art. 5 al regulamentului de față. Iar pretorul în calitate de șef din plasa sa, conform legilor în vigoare și conform art. 357 al legii administrative.

Art. 10.

Poliția comunală stă sub autoritatea și suprave-

gherea pretorului și a prefectului.

Personalul poliției și atribuțiunile lui.

Art. 11.

Regulamentul de față determină modul de funcționare al poliției comunale.

Serviciul poliției se îndeplinește de primar, în absența sa de locțiitorul său, membrii delegației permanente comunale, funcționarii tehnici și sanitari competenți, desemnați de primar, de notarul comunal, în absența sa de secretarul de notar ca locțiitorul său, de membrii guarzilor comunali și de păzitorii de câmp (guarzile câmpeni).

Art. 12.

Comuna..... aplică în serviciul poliției interioare ca păzitori de zi și noapte ..... guarzi, iar în serviciul poliției exterioare (câmpenească) ca păzitori de câmp (gornici de țarina) ..... guarzi. Guarzile fie care vor avea un șef numit de primar.

Tocmeala guardianilor se va face cu anul, cu începerea dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie; plata lor se va opera din fondurile comunale.

Se vor alege oameni cunoscuți, cu bună purtare bucurându-se de o bună opinie în societate, sănătoși capabili pentru asemenea serviciu în etate dela 21 ani până la 65 ani. Nimeni nu poate fi numit în serviciul poliției: dacă nu este cetățean român, dacă nu a satisfăcut obligațiunile legii de renunțare, dacă nu are folosința deplină a drepturilor civile și politice și dacă nu este de o constituțiune robustă și fără nici o infirmitate. Guardianii vor fi armați provăzuți cu arme (revolvere) ce vor trebui să-le poarte fiind în serviciu.

Guardianii de zi și noapte vor depune înaintea pretorului următorul jurământ: „Jur, ca voi păzi cu sfințenie și conștiințios legea și regulamentul poliției comunale întru toate, cât privește îndatoririle puse mie prin această lege și regulament.”

Iar Guardianii de câmp (gornici de țarina și vii) vor depune tot înaintea pretorului conform art. XII. din 1894 § 79 următorul jurământ:

Eu jur pe Dzeu, că voi păzi constiațios tot hotărul și tot ce se cuprinde în el încredințat mie spre pază a fie carui locuitor și proprietar din comună, că voi constata paguba făcută și voi arăta imediat pe fie care făcător de rele și de pagubă primarului și notarului pentru cercetare și constatare, dacă se cere, îl voi secvestra, pe neconoscute îl voi deține, voi împiedica faceerea pagubilor, voi evalua pagubile după dreptate, nu voi asupra pe nimeni fără motiv, și pe nedrept și ca serviciul meu nu-l voi părăsi fără știrea și învoirea primarului comunal.

Art. 13.

Guardianii de zi și noapte pentru serviciul poliției interioare, precum și guardianii de câmp pentru serviciul poliției exterioare cu șeful lor împreună sunt datori:

- 1) a sta în serviciu ziua, noaptea;
- 2) a urmări crimele și delictele, a le constată și descoperi pe autorii lor;
- 3) a supraveghia, urmări și aresta după înprejurări pe făcătorii de rele semnalați sau ceruți de autorități pe cei cunoscuți indeobște ca periculoși sau având purtări rele, pe cei eliberați din penitenciare, pe nesupuși și dezertori pe vagabonzi, cerșetori și oameni fără căpătâi;
- 4) a culege informațiunile necesare siguranței sau cerute de autorități, în deosebi științele privitoare la liniștea și siguranța internă a comunei;
- 5) a controla și supraveghia pe toți străinii trecători sau stabiliți în comună;

Șeful guarzilor prezintă în fie care zi la ora hotărâtă Primarului, delă care primește ordine și instrucțiuni, toate rapoartele și informațiunile primite în cursul zilei și nopții precedente. Șeful guarzilor este însă dator, în cazuri Grave sau importante a informa pe Primarul imediat despre tot ce s'ar întâmpla și a se conforma instrucțiunilor și ordinilor ce-i s'ar da.

Art. 14.

Șeful guarzilor stă în contact cu toți guardianii primește și utilizează în interesul serviciului, informațiunile ce-i se dau și denunțările ce-i se fac, le cercetează și comunică rezultatele imediat cu primarul și cu notarul.

Art. 15.

Numărul personalului polițienesc (a guarzilor) și retribuțiunile acestui personal se fixează în măsura trebuințelor actuale, anual de consiliul comunal prin tabela alăturată la bugetul comunal. Personalul polițienesc poate fi sporit și redus cu hotărârea delegație permanente comunale aprobată de consiliul comunal.

Art. 16.

Guardianii, cari ar părăsi serviciul înainte de termenul fixat de un an, afară de caz de boală sau infirmități cari să-l pună în imposibilitate de a continua serviciul, va fi urmărit și pedepsit, având să plătească diferența de salar aceluia, care se va numi în locul lui cu plată mai multă.

Ei în-să nu vor putea fi depărtați din serviciu inaintea termenului de un an, decât în caz de abateri grave dela datorie, constatată în urma unei anchete făcute de Primarul comunei.

Art. 17.

Guardianii și șeful lor nu pot ocupa alte funcțiuni publice sau particulare; nu pot face comerț nici exercita vreo altă profesiune; nu pot ține moșii în arândă, nici lua în întreprindere lucrări de orice natură; nu pot servi sau gira afaceii ale altor persoane, nici face parte din consiliul de administrație al vreunei societăți comerciale, industriale sau financiare.

Art. 18.

Este cu totul oprit guardianilor, ca prin daruri, promisiuni, amenințări, violențe sau orice alte mijloace, să împiedice, sau să încerce a împiedeca pe ori care cetățean de a-și exercita în mod liber drepturile lui politice și altele precum: de a lua sau nu parte la o întrunire politică, de a lipi, distribui sau distruge afișe pentru asemenea întruniri, de a vota sau nu vota anume candidați, de a distribui buletine de vot etc. Asemenea la este oprit de a împărți de a lipi sau distruge ei însuși afișe pentru întruniri și altele.

Orice abatere în aceasta privință, constituie un delict de abuz de putere și vor fi pedepsiți și imediat distituiți din postul lor.

Art. 19.

Primarul este de drept însărcinat cu inspecția guarzilor; el îi va putea destitui și înlocui cu alții în caz de neglijență.

În caz de abateri sau de delict, se vor da judecății

Art. 20.

Proprietarii sunt în drept a numi pe cheltuala lor guarzi particulari pentru paza proprietății lor însă însușirile și indatoriile dâșilor sunt aceleași cu ale guardianilor comunali. Ei vor trebui să fie recunoscuți de către pretorul plasei și pot fi distituiți de către pretorul și fără consimțământul proprietarului care i-a numit.

Art. 21.

Pretorul va inspecta în persoană cel puțin odată pe lună, comuna observând și însemnând într'un registru anume, ținut la primărie, despre a sa vizitare și despre starea în care a găsit instituția poliției comunale și a guarziilor.

Controlul vânzării alimentelor și altor articole de prima necesitate.

Art. 22.

Este oprit a se pune în comerț sau a se da în consumație alimente sau beuturi stricate ori falsificate. În deosebi este oprit a se da în consumație porumbul și faină de porumb (malaiu) stricat sau necopt.

Primarul este în drept să dispună distrugerea sau denaturarea alimentelor sau beuturilor stricate sau falsificate dacă proprietarul sau posesorul alimentelor sau băuturilor va recunoaște că sunt stricate. În caz dacă nu va putea iscăli recunoașterea, va trebui afirmată de doi martori, subscriși în procesul verbal, care constată, că alimentele și beuturile sunt vădit stricate, și care se va trimite judecătorei de pace din circumscripția în care s'a săvârșit faptul. Până ce judecătorul se va pronunța marfa va fi sigilată și pusă sub pază la proprietarul sau posesorul ei.

Cu controlul calității alimentelor și beuturilor ce se dau în consumație în băcării, cărciumi, restaurante, hoteluri, hale, cantine, piețe, depozite și ori ce alte asemenea locuri este concretizat primarul, medicul de circumscripție, medicul veterinar, agenții sanitari precum și orice funcționar administrativ sau polițienesc, investit cu o delegațiune specială pentru aceasta de către primar. Ei afară de agenții sanitari vor controla asemenea alimentele și beuturile, ce se dau lucrătorilor de către patronii lor, în ori ce întreprindere industrială sau agricolă, în care lucrătorii sunt învoiți a primi hrana în natură.

Art. 23.

Primarul sau delegații lui vor inspecta cât mai des locurile publice în cari se țin spre vânzare alimente, ca piețele, halele, abatorul comunei și în genere va veghea ca alimentele de proveniență animalică dela vite bolnave (antrax, trachoma etc.) să nu fie puse în consumație publică. Orice abatere se va constata în proces verbal care face deplină dovadă în justiție. Organele menționate afară de agenții sanitari sunt în drept de a ridica probe (mostre) din alimentele și beuturile, ce le cred falsificate, spre a le supune unei analize. Se poate pune în caz de grave bănueli sigile și sechestrul asupra întregului stoc de marfă, ce va rămâne în păstrarea proprietarului sau posesorului.

Art. 24.

Cofetarii, cafegii și restauratorii pot ocupa terenul designat de dânsii, înaintea prăvăliilor lor din trotuarul destinat spre circulație numai pe lângă solvirea unei sume fixate de consiliul comunal.

Este interzis a se expune produse alimentare la ferestre și în magazine, fără ca acestea să fie asigurate contra prafului și muștelor.

Ghiață naturală, este oprit de a se pune direct pe-său în alimente sau băuturi.

Art. 25.

Nu se permite tăierea vitelor mari prin curți sau pe strade, ele se vor tăia și curăți la marginea din jos a comunei pe locul indicat de primărie. Tăierea porci-

lor și altor vite mici însă se admite cu condițiunea că după tăierea și curățirea lor, locul de tăiat se va curăți imediat de orice murdărie.

Art. 26.

Primăria va îngriji ca locuitorii comunei să găsească cu înlesnire apă de băut bună și îndestulitoare.

Art. 27.

Fiecare producător este obligat a respecta tariful prețurilor fixate conform art. 54 a legii administrative de delegația permanentă comunală pentru vânzarea articolelor de prima necesitate.

Primarul va inspecta piețele, prăvăliile, cărciumile și toate alte localuri, unde se vând alimente și beuturi și va confisca și nimici imediat și totdeauna toate alimentele și beuturile stricate și cari se găsesc vândute cu prețurile mai mari decât cele stabilite de delegația permanentă.

Asigurarea și înlesnirea circulațiunii pe străzi, șosele, piețe, cheiuri și alte locuri publice.

Art. 28.

Este interzis a aglomera pe trotuarul dinaintea prăvăliilor, pe stradă sau piață mărfuri, butoie, lăzi sau alte materiale sau a-l ocupa în orice chip. Tot astfel este oprită depozitarea pe trotuar a obiectelor indicate mai sus, chiar și pe lângă permis din partea autorității, — fără a se aplica lângă acestea semnale de atențiune, pe cum se interzice îndepărtarea semnalelor.

La fel nu se admite mersul cu căruță de mână, roabă, bicicletă, sau a mâna cai sau alte vite pe trotuar.

Art. 29.

Înaintea prăvăliilor sau altor locale deschise nu este permis a se atârna acoperișe. Fixarea firmelor transversale sau atârănarea a ori cărui fel de articol, este cu desăvârșire interzisă. Măsura aceasta nu atinge insigniile mici ale frizeriilor.

La fel este interzisă închiderea trotuarului cu articli de comerț precum și aruncarea la stradă a gunoierului astrâns în prăvălie

Art. 30.

Pe străzile și drumurile comunei este oprit a călări și a mâna caii repede sau neatent, a parcurge cu bicicleta, motocicletă sau automobilul cu viteză mare ca trapul cailor, la fel este interzis căruțatul sau călăritul pe piață, promenadele publice și pe trotuar.

Art. 31.

Proprietarii de case sunt obligați a ținea cărările și locurile virane de înaintea caselor sau intravilanelor

în stare bună, prin pavajare astfel, că circulația persoanelor să se poată face fără periclitarea sănătății corporale a trecătorilor.

Mai departe este interzis a scutura la ferestrele dinspre stradă zdrențele prăfuite cu ocazia curățirii chiliilor, sau a arunca apă la stradă.

Este interzisă aerizarea în ferestile dinspre strada a covoarelor, hainelor de pat și altor obiecte.

Proprietarul casei este obligat a podi rigoarele ce conduc la stradă și a ținea totdeauna în bună stare burlanele casei. În străzile cu circulație mare proprietarii de case sunt obligați a-și prevedea casele cu burlane în timp de un an dela intrarea în vigoare a acestui regulament.

În caz de reconstruire a trotuarului proprietarii de casă sunt obligați să instaleze burlane de scurgere suferane

Tot-așa sunt obligați și proprietarii de case din celelalte străzi în caz de reconstruire a-și prevede streșinele casei cu burlane.

Art. 32

Cofeterii, cafegii și restauratorii pot ocupa terenul designat de dâșii, înaintea prăvăliilor lor din trotuarul destinat spre circulație numai pe lângă un permis eliberat de delegația permanentă comunală.

Tot la fel fiecare locuitor din comună poate ocupa provizoriu câțva loc din stradă, din trotuar și drum numai cu permisul delegației permanente comunale.

Art. 33.

Este interzisă așezarea gunoiului ori altor materiale pe drumuri, străzi, piețe, cheiuri și alte locuri publice.

Asigurarea moralității publice.

Art. 34.

Este interzis să se țină și să se aranjeze ori și unde în comună, fie în localuri închise ori locuri publice fără autorizația primarului și a pretorului, concerte, baluri, jocuri țărănești, ori ce alte petreceri șezătoare, reprezentațiuni teatrale etc.

Art. 35.

Acei, cari cu autorizația primarului vor aranja petreceri și altele înșirate în art. 34 a regulamentului de față, sunt obligați a respecta și executa toate ordinele scrise în legi și regulamente relativ la asigurarea moralității.

Art 36.

La aceste petreceri și alte spectacole mai sus înșirate nu pot lua parte persoane în stare de beție, cu

haine rupte, murdare scandaloase, minorii mai mici de 15 ani, chiar nici cu părinții lor și persoane recunoscut desmoralizate.

Art. 37.

Persoane în stare de beție nu pot să fie pe stradă și locuri publice.

Art. 38.

Vagabonzi, adică oameni fără căpătâi fie bărbați ori femei cari fie că au sau nu, un domiciliu oarecare, își agonisesc hrana practicând sau înlesnind pe cale publică acțiuni ori jocuri imorale, meserii degradatoare precum sunt acelea ale indivizilor întreținuți de femeile cu moravuri ușoare sau trăesc din exploatarea acestor femei, — iar nu pot lua parte la petreceri și altele înșirate în art. 35.

Art. 39.

Este oprit a se scărda fără haine în locuri publice de scărda.

Asigurarea mijloacelor de transport.

Art. 40.

Primarul este în drept a elibera autorizații pentru birje, pentru asigurarea mijloacelor de transport.

Art. 41.

Proprietarii birjelor autorizați sunt obligați a sta la dispoziția fie căruia cu trăsura sa, având dreptul a cere taxele stabilite de consiliul comunal din an în an, totdeauna în luna lui Decembrie pentru anul viitor.

Art. 42

Birjarii autorizați sunt obligați a ținea în stare bună și curată trăsura sa, tot la fel caii pentru a putea face serviciile cerute dela el.

Art. 43.

Birjarii autorizați un an, și în decursul anului nu pot abdice de serviciul primit asupra lor. Sunt obligați birjarii a ține afișat tariful taxelor în trăsura lor spre orientarea publicului și este strict interzis a cere mai mari taxe decât acelea stabilite.

Fixarea tarifelor hotelurilor, pensioanelor de familie și altor localuri publice, precum și inspectarea lor și controlul localurilor publice,

Art. 44.

Hotelurile, hanurile, cafenelele, ceainăriile și alte stabilimente asemănătoare nu vor putea fi deschise, fără o autorizare prealabilă a autorității comunale
Această autorizație nu va fi dată până ce acela

care o solicită nu dovedește că a îndeplinit și celelalte condițiuni cerute de legile și regulamentele speciale aplicabile stabilimentului ce vrea să deschidă.

Art. 45.

Autorizarea de deschidere se va cere de întreprinzătorii unor asemenea stabilimente dela pretorul de plasă.

Autoritățile mai sus arătate sunt îndatorate să se pronunțe asupra cererii de autorizare în termen de cel mult zece zile dela primirea ei. Nepronunțarea în acest termen echivalează cu aprobarea.

Respingerea autorizației dă celui interesat dreptul de recurs la prefectul județului.

Art. 46.

Autorizația de deschidere nu poate fi respinsă decât numai: faliților nereabilitați, acelor condamnați la o pedeapsă criminală și acelor condamnați pentru delictele de furt, tănuire, fals, înșelăciune, abuz de încredere, mărturie mincinoasă, mituire, spargere de sigilii, delapidare de bani publici, sustragere și distrugere de acte publice sau private, falsificare de monedă, atentat la bunele moravuri, și celor condamnați pentru delictele prevăzute în art. 349 și 350 din codul penal.

Art. 47.

Stabilimentele cari vor fi deschise fără autorizația cerută la art. 44 vor fi imediat închise de autoritățile în drept arătate la art. 45.

Art. 48.

Hotelierii și hangii sunt datori a ține registre numerotate și parafate, în cari vor trece zi cu zi călătorii sosiți și plecați.

Aceste registre vor fi numerotate și parafate de primar și notar.

Registrelle vor fi alcătuite de pe un anume formular, care va fi stabilit de primar și notar.

Înscrierea călătorilor în registru se va face de către patron sau prepusul său.

În caz când hotelul sau hanul va avea un portar, acesta nu va putea fi numit dacă nu posedă dela autoritatea comunală, un certificat doveditor că are bune purtări și că n'a fost condamnat pentru crimă sau delict.

Art. 49.

Hotelierii și hangii sunt datori să încunoștiințeze pe primarul, de călătorii găzduiți, în termen de 12 ore dela sosirea lor.

Această încunoștiințare se face pentru călătorii străini prin buletin, iar pentru călătorii români printr-o foaie de raport, cari vor fi înaintate primarului de hotelier, hangiu sau prepușii acestora, sub luare de dovadă.

Formularele buletinului și foaiei de raport se vor stabili de primar și notar.

Art. 50.

Acei cari nu se vor conforma dispozițiunilor art. 48 și 49 vor fi pedepsiți la prima infracțiune cu o amendă de 100 lei; la a doua cu 200 lei și închiderea localului până la 10 zile; iar la a treia cu închiderea definitivă a localului și ridicarea dreptului de a mai ține un asemenea stabiliment.

Art. 51.

Hotelierii, hangii sau prepușii acestora, sunt obligați ca la sosirea călătorilor găzduiți, să le prezinte un buletin de înscriere, care va fi completat și semnat de călători cu științele cerute. Acest buletin va fi semnat de hotelier, hangiu sau prepușii lor.

În cazul când călătorii vor refuza să completeze buletinul sau vor declara că nu știu carte, atunci hotelierii, hangii sau prepușii lor vor formula buletinul cu această mențiune.

Călătorii străini cari vor declara că nu posed permise de călătorie vor formula buletinul cu această mențiune.

Art. 52.

Călătorii români cari vor refuza să completeze buletinul de înscriere sau cari vor înscrie nume sau date mincinoase, vor fi pedepsiți cu o amendă de 100 lei.

Călătorii străini cari refuza să completeze buletinul sau fac înscrieri mincinoase, se vor pedepsi cu 200 lei.

Art. 53.

Persoanele cari în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate cu luna, cu săptămâna sau cu ziua sunt obligate a cere autorizarea prevăzută la art. 44, sunt supuse la aceleași reguli și se fac pasibile de aceleași pedepse ca și hotelierii și hangii.

La aceleași obligațiuni și pedepse sunt supuși și închirietorii de paturi.

Art. 54.

Persoanele particulare cari vor găzdui călătorii străini, fie chiar pentru o noapte, sunt obligate a încunoștiința pe primarul în termenul prevăzut la art. 41.

Acei cari nu se vor conforma dispozițiunilor art. 54 vor fi amendați pentru prima oară cu 100 lei și, în caz de recidivă, cu 300 lei.

Art. 55.

Hotelierii, hangii, persoanele cari în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate cu luna, săptămâna sau cu ziua, precum și închirietorii de paturi cari nu vor îngriji să înscrie în registru pe călătorii sosiți și plecați sau cari nu vor înfățișa pentru controlul registrului la cererea primarului, vor fi pedepsiți conform art. 49.

Art. 56.

Hotelierii, hangiii, persoanele cari în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate cu luna, săptămâna sau cu ziua, precum și închirietorii de paturi, cari vor găzdui și cu rea credință vor înscrie în registre sub nume mincinoase sau închipuite, persoane puse sub urmărirea poliției, se vor pedepsi cu închisoare dela 15 până la 30 zile.

Art. 57

Hotelierii, hangiii, persoanele cari în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate cu luna, săptămâna sau cu ziua, precum și închirietorii de paturi, cari vor ține ori tolera, în mod obișnuit jocuri la noroc, vor fi pedepsiți conform art. 49 din lege.

Art. 58

Cafegiii, ceinarii, cârciumarii și întreprinzătorii altor stabilimente asemănătoare, cari vor fi dovediți că, în mod obișnuit, țin sau tolerează jocuri la noroc, înlesnesc prostituția ori găzduesc în timpul nopții indivizi fără căpătâi, vor fi pedepsiți cu amendă dela 100 până la 200 lei și, în caz de recidivă, cu închiderea localului și ridicarea dreptului de a mai ține un asemenea stabiliment.

Art. 59

În termen de o lună dela punerea în aplicare a prezentului regulament, toți hotelierii, hangiii, persoanele cari în mod obișnuit dau cu chirie apartamente sau odăi mobilate cu luna, săptămâna sau cu ziua, închirietorii de paturi, precum și cafegiii și ceinarii cari funcționează, sunt obigați a cere autorizația conform art. 44 și 45.

Autoritățile arătate la art. 45 vor închide imediat stabilimentele acelor cari nu se vor conforma dispozițiilor de mai sus.

Art. 60.

Constatarea infracțiunilor la dispozițiunile din acest regulament va fi făcută de notarul.

Art. 61.

Taxele pentru folosința camerelor se vor fixa tot anul în luna Ianuarie de consiliul comunal.

Tariful semnat de primar și notar se va afișa în fiecare cameră spre orientarea publicului.

Art. 62.

Inspectarea și constatarea ilegalităților a hotelurilor și a localurilor publice se va face de primar, de notar și de membrul delegației permanente esmis de primar.

Măturatul și luminatul comunei.

Art. 63.

Fie care proprietar de casă și intravilan este obligat a ținea trotuarul dinaintea casei sale și intravilanului sau curat având zilnic a-l mătura, iar intrucât ar fi ruinat gropile are să le astupe are să-l impetriseze, să-l nisipească în lungime și lărgime cât îi ține intravilanul dela mejdia intravilanului până la megia străzii.

Art. 64.

Gunoiul strâns are să-l așeze în curtea sa de unde se va căra săptămânal afară la holdă.

Art. 65.

Străzile și piețele se vor mătura odată pe săptămâna de primăria comunală, pe speșele comunei.

Art. 66

Comuna are să provadă străziile cu lămpi spre a fi luminate pe seama publicului. Consiliul cu aprobarea pretorului va stabili numărul lămpilor și locurile unde se vor așeza lămpile; se vor numărota și se vor ținea în evidență spre a le putea controla.

Transportarea cadavrelor.

Art. 67.

Fie care proprietar de vite este obligat a încunoștința pe primarul ori în absența sa pe lociitorul seu dacă a căzut vre-o vită; este obligat să a transporteze cu căruța sa la stabilimentul ori cimiterul de animale pentru distrugerea sau îngroparea ei.

Art. 68.

Când se găsește pe teritorul comunei cadavru unui animal al carui proprietar nu este cunoscut autoritatea comunală va ridica acest cadavru și il va transporta la locul destinat adecă la cimiterul de animale.

Comuna va avea căruța specială destinată pentru transportul cadavrelor. Aceasta caruța se va desinfecța după fie care transport și nu va putea servi la alte destinațiuni.

Intru cât comuna nu va avea căruța specială pentru transportul cadavrelor, vehiculele ce vor servi la aceasta, nu vor putea fi întrebuintate la alte servicii, de cât după o desinfecțiune riguroasă făcută sub controlul serviciului veterinar.

Art. 69

Este oprită aruncarea animalelor moarte în paduri, râuri, bălți, pe drumuri străzi sau îngroparea lor în alt loc, decât acela anume distinat pentru acest scop

Art. 70.

La îngroparea unui cadavru se va arunca în groapă odată cu el, organele și resturile de autopsie, pământul îmbinat cu sânge și apoi pământul sănătos, iar aceasta să fie amestecat cu var nestins.

Art. 71.

Atât stabilimentele în cari se distrug cadavrele de animale, cât și cimitirele de animale sunt puse sub supravegherea serviciului veterinar, iar întreținerea lor cade în sarcina comunei.

Art. 72.

Primăria va ține un registru de toate cadavrele animalelor îngropate sau distruse în care se va arăta și cauza morții animalului.

Menținerea bunei ordini și cuviinți în cimiter.

Art. 73.

Comuna este obligată a avea pe lângă cimiterile confesionale și un cimitir comunal pentru decedații din comună aparținătorii acelor confesiuni, cari nu au cimiterile lor în comună.

Supravegherea și întreținerea cimiterelor cad în sarcina confesiunilor și a comunei.

Art. 74.

Cimiterile au să fie îngrădite sau cu șanț sau cu gard de nuiele, lațuri, scânduri ori cu gard viu provăzut cu ușe de intrare.

Au să fie aranjate cu drumuri și împărțit după cuviință.

Art. 75.

Pășunatul vitelor în cimiter este cu desăvârșire interzis.

Art. 76.

Stricăciunile la garduri, cruci, flori și altele se vor pedepsi cu amendă dela 50—1500 lei.

Prevenirea incendiilor, stingerea, apărarea contra inundațiilor.

Art. 77.

Primarul cu delegația permanentă comunală este îndatorat a lua măsuri pentru de a delătura și a împiedeca incendii și pentru prevenirea incendiilor precum și pentru stingerea focului și apărarea contra inundațiilor.

Art. 78.

Primarul este obligat în cazuri de incendii a dispune în conțelegere cu Reuniunea de pompieri, ca mem-

brii reuniunii de pompieri să nu se împiedice reciproc în lucrările lor de stâns și să corespundă obligamentelor lor, la cari s'au angajat. Când se simte lipsa, dispune independent pe răspundabilitatea lui proprie.

Art. 79.

În caz, când comuna nu ar avea instituție de pompieri voluntară, ori plătită de comună, primarul va scoate locuitorii obligați la serviciul pompierilor conform art. 80 din regulament pentru stingerea focului și pentru apărarea contra inundațiilor.

Art. 80.

Ori ce locuitor, așezat în comună de cel puțin 6 luni, fără deosebire de naționalitate sau de protecțiune și având vârsta dela 18—40 ani impliniți este dator să lucreze la ordinul comandantului pompierilor ori primarului la ori ce lucru spre a delătura și împiedica incendiul. Locuitorii vor executa acest lucru cu brațele de nu au vite de jug sau ham, iar locuitorii, cari au vite trăgătoare vor face aceste lucruri cu vitele (cu carul).

Art. 81.

Oamenii infirmi, lipsiți de mijloace și rerunoscuți ca atari printr'o încheiere a consiliului comunal sunt scutiți de aceste obligațiuni.

Sunt scutiți de aceste obligațiuni, preoții, monachii de orice rit, învățătorii școalelor din comună, membrii delegației permanente și soldații în activitate.

Art. 82.

Locuitorii înșirați în art. 80 vor fi întrebuințați și pentru stingerea focului și pentru lucrări de apărare contra inundațiilor, rectificări de cursuri de râuri, pârâuri și viroage făcute în acelaș scop, instalațiuni și telefoane precum și la scurgeri de bălți, la săpături de canale pentru alimentarea cu apă, la drenaje și irigațiuni în scop de salubritate publică.

Art. 83.

Locuitorii din comună se pot scuti de aceste obligațiuni în natură, plătind prețul lor după cum se va fixa anual de Consiliul comunal cu aprobarea delegațiunei în cursul lunii Ianuarie a fiecărui an.

Stărpirea animalelor rău făcătoare.

Art. 84.

Pentru stărpirea animalelor răpitoare și a fiarelor se poate ordona, în caz de necesitate, vânatoare din oficiu, dacă asemenea animale se vor fi înmulțit peste măsură.

Aceste vânători se vor ordona de către șeful ocolului silvic respectiv, care va înștiința ministerul de

domenii și pe proprietar sau arendaș, care nu le poate împiedica, afară de cazul când vor declara în scris că își iau asupra lor facerea acestor vânători.

La astfel de vânătoare vor fi invitați numai vânători cu permis sau societăți constituite în regulă.

Art. 85.

Cu ocazia acestor vânători nu va fi permis a se vâna decât exclusiv animalele răpitoare și fiarele, cari apoi vor fi predate proprietarului sau arendașului vânătorului.

Dacă s'ar vâna animale folositoare la aceste vânători este braconaj și se vor trata ca atare.

Art. 86.

La aceste vânători vor lua parte ca bătaiași sau gonaci locuitorii comunelor în interesul cărora se face vânătoarea, în urma unei prealibele înțelegeri cu organizatorii vânătoarei.

Art. 87.

În localitățile unde fiarele, animalele stricătoare și pasările răpitoare se vor fi înmulțit peste măsură, ministerul de domnii poate acorda și premii pentru stârpirea lor, fixarea premiilor făcându-se tot de dânsul.

Premiile fixate se vor plăti din fondul de vânat

Paza țarinei și viilor precum și despre delictе rurale cari se pedepsesc polițienește.

Art. 88.

Primarul cu delegația permanentă comunală, este obligat a executa poliția rurală conform art. XII. din 1894.

Spre acest scop dispune despre guardianii câmpăstrali (poliția exterioară) vezi art. 12 din regulamentul de față. Guardianii câmpăstrali (gornicii de țarină) sunt datori a încunoștința și a raporta primarului despre toate infracțiunile rurale câte a descoperit.

Declarațiunile lor sunt crezute până la proba contrarie. Ei vor fi răspunzători de paguba pricinuită, dacă în 24 ore nu vor raporta despre infracțiunile comise.

Art. 89.

Gornicii de țarină sunt îndatorați a îndeplini toate datorițele lor înșirate în legea agriculturii, art. XII. din 1894, precum și acelea ordonate de Primarul și notarul comunal cu șefii poliției comunale și administrative.

Art. 90.

Delictе rurale cari se pedepsesc polițienește conform §§ 93—95 art. XII. din 1894 în conformitate cu ordonanță în vigoare sunt următoarele :

1. Cel ce va aprinde foc prin câmpii, țarine, livezi și sădiri într'o distanță mai mică decât 30 stânjeni de locuință, păduri, pârloade, pometuri, garduri, clăi de grâne de paie sau de fân ;

2. Cel ce și-a luat pe ascuns și însușit, fără învoirea proprietarului, struguri și orice fel de alte fructe din vii, grădini, livezi de pometuri și alte sădiri ;

3. Cel ce a tăiat sau frânt crăcile arborilor roditori depe proprietatea altuia ;

4. Cel ce a frânt altoirile sau a jupuit coaja arborilor pe picioare depe proprietatea altora ;

5. Cel ce a astupat șanțurile, a dărâmat, ridicat sau rupt îngrăditurile, a tăiat mărăcinii gardurilor altora ;

6. Cel ce a introdus, fără consimțământul proprietarului ori al pesesorului, vite în orice fel de livezi, fânețe, vii, răsadnițe de copaci roditori și alte asemenea sădiri ;

7. Cel ce a stricat, spart sau ars gardurile și închiderile comunei sau particulare ;

8. Cel ce a intrat călare sau cu trăsura pe locurile semănate ;

9. Cel ce a tăiat sau distrus grâne în spicuri sau alte asemenea produse ;

10. Cel ce va ucide cu rea voință, pe loc străin, dobitoace de orice fel sau câini de pază ;

11. Cel ce va frânge sau sfărâma instrumente de muncă a pământului în timpul lucrului ;

12. Cel ce vor strica drumuri publice prin săpături, arături, ridicare de pietre pe podini și alte asemenea.

Art. 91.

Când despăgubirea civilă nu va trece peste suma de 200 lei delictеle rurale înșirate aici în art. 90 și în §§ 93—95 al art. XII. din 1894 se vor judeca de primarul, notarul și un membru al delegației permanente comunale. Delictеle cu despăgubirea civilă ce trece peste suma de 200 lei se vor judeca de pretor și judecătorul de ocol.

Art. 92.

Când cei osândiți nu vor voi să plătească paguba și amenda judecată în sarcina lor, vor fi urmăriți conform legii de urmărire.

Art. 93.

Soții, părinții, tutorii vor fi civilmente răspunzători pentru delictеle comise de femeile, copii și servitorii lor.

Art. 94.

Primarul cu delegația permanentă comunală au nemijlocită priveghere asupra cărciumilor și hanurilor.

Când un cărciumar sau hangiu s'ar găsi gazdă de hoți sau că inlesnește comiterea vre-unor fapte oprite de lege, stabilimentul seu va fi închis și el se va da judecății.

Art. 95.

Urmărirea infracțiunilor rurale se prescrie în termen de 6 săptămâni dela a lor comitere.

Ingrădiri pe teritoriul comunei.

Art. 96.

Ingrădirea este atribut al dreptului de proprietate. Fie care proprietar este liber să-și ingrădească locurile sale de cultură, livezile, și sădirile de orice fel.

Art. 97.

Ingrădirea vetrelor fiind de interesul fiecărei proprietăți în parte și de interesul comunei pentru inlesnirea pazei, este obligat fie care proprietar să-și ingrădească vatra casei (curtea) și grădina cu gard de nuele, lațuri ori scândurt de cel puțin un metru înalt

Art. 98.

Este interzis să-și ingrădească proprietarul curtea ori grădina fără permisul autorității locale; aceasta pentru inconjurarea eventualelor procese de posesiune și pentru ca să nu ocupe ore care teritor din strada comunei.

Pășunatul vitelor.

Art. 99.

Nimeni nu poate pășuna în nici într'un timp vitele sale pe pământul altuia fără voia și consimțământul lui.

În privința aceasta se vor aplica regulile generale privitoare la tocmelile de bunăvoie.

Art. 100.

Pășunarea vitelor fără păstor este oprită fără osebite de vară și iarnă, afară decât în locurile ingrădite.

Comună sau proprietar este dar dator a avea păzitori în proporțiune cu numărul vitelor sale pentru conducerea și privegherea turmelor, cirezilor și hergheliilor, și aceasta numai pe locurile unde au drept de pășunare sau de trecere conform regulamentului despre pašunat

Art. 101.

Servitutea de trecere, de conducere, de adăpare sau de pășunare a vitelor nu se va putea întemeia decât în virtutea unui titlu special sau în virtutea legii, sau în temei de îndelungată posesiune, conform celor cuprinse în codul civil.

Art. 102.

Păzitor de vite poate să fie aplicat numai acela care este trecut de 21 ani, cunoscut, cu bună purtare, capabil pentru asemenea serviciu. Păzitorul se va primi în serviciu de primar în luna Ianuarie a fiecărui an, iar

plata lui se va stabili de comitetul de agricultură (art. 52 din legea adm.)

Art. 103.

Păzitorul la vite înainte de a intra în serviciu va depune jurământul înaintea primarului conform legii sanitare veterinare și anume:

Jur, că voi păzi turma mie încredințată conform legii de poliție sanitare veterinare și conform contractului de serviciu încheiat azi cu primăria comunală conștientios și credincios. Așa să-mi ajute Dzeu.

Art 104.

Pășitorul va fi provăzut cu libel de păstorit semnat de primarul comunei, în care se vor introduce observațiunile făcute de primar, de membrii delegației și de proprietarii vitelor.

Art. 105.

Pășitorul este responsabil pentru vitele primite spre păzit, cu plata și averea lui.

Despre stricăciuni.

Art. 106.

Comună este datoare a avea un obor (ocol) pentru închiderea vitelor prinse prin holde, livezi, fânețe, vii, sădiri și pe izlazul (imașul) altuia.

Art. 107.

Primarul va ține un registru numerotat și sigilat de el, în care se vor trece pe fiecare zi vitele închise la obor (ocol), cu arătare de numele și pronumele celui ce le-a adus, numărul și felul lor, numele și pronumele stăpânului holdei în care le-a găsit, felul holdei și, pe scurt, arătarea ce va face aducătorul.

Art. 108.

Acest registru se va purta de un membru al administrației comunale, orânduit anume de consiliu, căruia i se va da de ajutor scriitorul primăriei (secretarul comunal).

Art. 109.

Pentru zilele în cari nu se va închide nici o vită la obor (ocol), consilierul și scriitorul vor face următoarea înscriere pe fața destinată acelor zise: Astăzi, ziua....., luna....., anul curent, nu s'a închis nici o vită la obor (ocol).

Art. 110.

Nu numai pândarii, dar și proprietarii, sau însăși, sau prin oamenii lor, au dreptul să prindă vitele ce se

vor găsi pe pământul lor; aceste vite se vor aduna la oborul (ocolul) comunal.

Art. 111.

Dacă aducătorul a declarat că vitele ce a adus au făcut și stricăciune, pentru care va reclama constatare, consilierul și scriitorul însărcinați cu închiderea vitelor la obor (ocol), vor încunoștința îndată despre aceasta pe notarul comunal, care va proceda fără întârziere la constatare, după regulile expuse mai la vale și conform legii agriculturii (art. XII din 1894 în Ardeal și Banat).

Art. 112.

Vitele aduse la obor (ocol) nu se vor ține nici odată închise mai mult decât până la arătarea stăpânului lor.

În tot timpul, însă, cât vor sta închise, vor fi nutrite, adăpate și îngrijite.

La liberarea lor în primirea stăpânului se va împlini dela acesta, pe lângă amenda prevăzută de lege, și costul nutrimențului vitelor pe cât timp au stat închise, precum și taxa comunală.

Art. 113.

Prețul întreținerii unei vite la obor (ocol) se va fixa de consiliul comunal prin tarifele pentru fiecare timp al anului conform legii maximumului.

Art. 114.

Dacă vitele nu au comis nici o stricăciune, proprietarul lor ce le va reclama nu va fi dator a plăti decât o amendă către comună și costul nutrimențului pe cât timp au fost hrănite în obor (ocol).

Art. 115.

Amenda se va lua: conform art. XII din 1894 §§ 93—97 și conform ordonanței No. .... Primarul și notarul, chemând îndată pe găsitorul vitelor și pe posesorul lor, și ascultând zisele și declarațiunile lor, va încheia proces-verbal, osândind pe posesor la plata amenzii după chipul arătat mai sus.

Art. 116.

O zecime din amendă se va cuveni aceluia care a prins și a adus vita; când însă ea se va prinde de către chiar proprietarul locului, acesta nu va avea drept la această răsplătire.

Art. 117.

Proprietarul, a cărui vită se va prinde în cursul unui an de trei ori, în locurile de pășune ale altuia, va plăti depăgubirile proprietarului locului, prețul ce are prin învoială cu alții.

Art. 118.

Vitele prinse pe pământuri străine, pe cari nu le va reclama nimeni în curs de trei zile dela prindere, se vor socoti de pripas și se va dispune asupra lor conform prescripțiilor art. următorii.

Art. 119.

Dacă vitele prinse pe pământul altuia au pricinuit stricăciune și dacă părțile nu se învoiesc asupra câtașimii despăgubirii în termen de 24 ore dela prinderea lor, se va face anchetă la fața locului de către gornic, față cu părțile interesate sau cu împuterniciții lor.

Art. 120.

Primarul ori notarul va încheia proces-verbal, în care se va cuprinde zisele părților, întinderea stricăciunii, felul bucatelor sfărâmate, calitatea lor, numărul snopilor, clăilor, căpițelor sfărâmate și orice urmă invederatoare stricăciunii pricinuite.

Art. 121.

Dacă părțile sau una dintr'însele nu se va mulțumi cu ispașa făcută de gornic, atunci făcându-se declarațiune în josul procesului-verbal, se va face o a doua ispașă de către comisiunea prețu toare conform art. XIV din 1894, în termen de 24 ore dela data procesului-verbal a acelei dintâi ispașă.

Art. 122.

Cazurile cari dau loc la amenzi și la o despăgubire, până la 200 lei în sarcina unei singure persoane, se vor judeca și hotări de primar, notar și un membru din delegație.

Art. 123.

Hotăririle vor fi aduse totdeauna în scris și pe scurt și se vor executa conform cele prevăzute la legea pentru tocmelile agricole, art. XII din 1894.

Art. 124.

Cazurile cari dau loc la o amendă și o despăgubire care trece suma de 200 lei, se va judeca de prețor și judecătorii de ocol

Art. 125.

Judecătorul, precum și orice instanță superioară la care va trece judecarea unor asemenea pricini, vor îngriji a prevedea prin hotăririle lor ca amenda să se trimită la cassa comunei unde s'a prins vita.

Art. 126.

Când stricăciunile se vor fi cauzat asupra bucatelor sau a fânețelor de dijmă, se va deosebi pe seama

dijmei partea cuvenită de despăgubire și se va da proprietarului.

Art. 127.

Când între vitele cari au făcut stricăciune vor fi și vite de ale reclamantului, primarul va scădea paguba cerută în proporțiune cu numărul, felul și mărimea vitelor lui.

Art. 128.

Dacă între vitele ce au făcut stricăciune vor fi și ale primarului, constaterea stricăciunii, precum și judecata, se va face la autoritatea altei comuni învecinate.

Art. 129.

În toate celelalte cazuri, executarea hotărârilor se va face de primarul ce le-a pronunțat.

Art. 130.

Primarul și membrii delegației comunale ce se vor fi abătut dela cele priscise prin articolele de mai sus, se vor judeca de pretor, după reclamarea părții interesate și se vor osândi la pagube și cheltuieli, având drept de apel conform legii de procedură, în contra sentinței pretorului.

Art. 131.

Pentru amenzi se va înființa la primărie un registru cu matcă, din care se vor libera chitanțe la cei osândiți, pe sumele de amenzi împlinite în puterea hotărârilor pronunțate.

Art. 132.

Acest registru se va ține de secretarul comunei. Banii amenzilor se primesc și se varsă în cassa comunală de către primar.

Despre vitele de pripas.

Art. 133.

Dacă până în trei zile dela declararea făcută de primar de prinderea uneia sau mai multor vite, conform art. 118 nu se va arăta nimeni de stăpân al lor, primarul va încheia îndată un proces-verbal prin care le va declara de pripas.

În acest proces-verbal se vor expune negreșit cele următoare :

- a) Ziua și luna în care s'a prins vita ;
- b) Numele și pronumele celui ce a prins-o și a aceluia în păstrarea căruia s'a dat ;
- c) Fierul vitei și semnele ce va avea ;
- d) Holda sau locul unde s'a găsit ;
- e) Amenda ;
- f) Declarațiunea ce se dă de pripas.

Art. 134.

Dacă vita a făcut stricăciune, primarul va face constatarea ei, conform articolului de mai sus, și va menționa în procesul-verbal prescriș în articolul precedent și despre aceasta.

Art. 135.

Vita de pripas se va îngriji de comună, care va avea facultatea de a o da, sub a sa răspundere, în îngrijirea unuia din locuitorii comunei.

Dacă vita sau vitele s'au prins pe pământul comunal, primarul le va încredința unuia sau mai multor persoane dintre locuitorii comunei, cari nu se vor putea refuza de a le primi în pază și a le nutri.

Art. 136.

După declararea uneia sau mai multor vite de pripas, primarul va ceti procesul-verbal încheiat în cele dintâi două Duminici ce vor urma, la primarie.

Deosebit de aceasta, va raporta cazul pretorului, pentru ca acesta să raporteze prefectului județului, spre a face să se publice în termen de 30 zile : cel dintâi în cuprinsul plășii ce administrează, cel de al doilea în județ

Art. 137.

Arătându-se stăpânul în termen de 1 lună, primarul, dacă acela va fi om necunoscut, va proceda într-una constata identitatea vitei ce se reclamă și a titlurilor reclamantului, în modul următor.

a) Declarațiunea comunei de unde a pierit vita, că el a încunoștiințat la primărie despre pierderea ei și despre semnele vitei ce se caută ;

b) Încredințarea primăriei de unde locuște reclamantul că el este stăpânul vitei cu asemenea semne, sau că el este împuternicitul aceluia stăpân.

Potrivindu-se timpul în care s'a pierdut vita cu acela în care s'a închis la oboi sau cu aproximație, iar semnele cuprinse în declarațiunea primăriei de unde a pierit vita, fiind între toate întocmai și luându-se declarațiunea primăriei de unde locuște reclamantul că el este stăpânul vitei, primarul îl va supune a plăti :

a) Amendă ;

b) Plata nutrimentului și cheltuielile de pază către persoanele sau persoanelor cari au fost însărcinate cu paza lor ;

c) Paguba pricinuită prin stricăciune către acel care a suferit-o ;

d) Taxa comunală.

După aceasta va încheia proces-verbal, prin care va constata toate cele mai de sus și va da vita în stăpânire.

Art. 138.

Dacă vita n'a făcut nici o stricăciune, reclamantul va plăti numai amenda, nutrimentul și taxa comunală.

Art. 139.

Plata nutrimentului se va fixa de primar după prețul obișnuit în localitate.

Art. 140.

Când stricăciunea este mai mare de 200 lei, predarea vitelor prescrise prin articolul de mai sus se va face după ce se va hotărî câtațimea despăgubirii de instanțele competente.

Se va putea însă face și mai înainte, dacă reclamantul va răspunde amenda și nutrimentul vitelor, precum și dacă va asigura îndestulător pe cel ce a suferit stricăciunea că îi va plăti paguba după cum se va hotărî de judecată.

Art. 141.

Stricăciunile pricinuite de vitele de pripas, în timpul cât vor sta la cei însărcinați cu îngrijirea lor, vor fi în răspunderea lor.

Art. 142.

Indată ce se va face predarea vitelor de pripas stăpânului lor, primarul va raporta pretorului, și acesta prefectului județului, ca să se oprească publicarea.

Art. 143.

Când în termenul de 1 lună nu se va arăta nimeni de stăpân al vitelor de pripas, acestea se vor aduce la cassa comunală și se vor vinde prin licitare.

Art. 144.

Din prețul ieșit se va extrage:

1. Plata nutrimentului;
2. Cheltuielile de pază, de se vor fi făcut;
3. Prețul pagubei celui ce a suferit stricăciunea, iar restul se va depune în cassa comunală, făcându-se venit al ei.

Asemenea se va urma și cu vitele de pripas îngrijite de comună.

Art. 145.

Acela, în păstrarea căruia s'a lăsat vita sau vitele de pripas, le va putea întrebuița în lucru, conform destinațiunii lor; în asemenea caz, însă, nu va putea pretinde plata de nutriment sau alte cheltueli pe timpul în care le-a întrebuițat.

Art. 146.

Dacă vita de pripas va muri în curgerea termenului de 1 lună, pielea se va păstra la cassa comunală

până la împlinirea celor 30 zile, după care se va vinde prin licitare, și cu prețul ce va ieși se va urma ca în articolele precedente 143 și 144.

Art. 147.

Cel ce va ascunde o vită de pripas se va socoti ca furt și se va pedepsi ca atare.

Paza contra făcătorilor de rele și contra dărilor de foc.

Art. 148.

Paza de noapte și de zi contra făcătorilor de rele se va face în comună de însăși locuitorii ei.

Art. 149.

Toți locuitorii unei comune, dela vârsta de 18 ani și până la vârsta de 60 ani împliniți, se vor împărți pe căprării de câte 10 oameni, din cari unul va figura ca șef al lor.

Art. 150.

În fiecare trei luni, consiliul comunal va întocmi tablou de rândul cum au să iasă la pază căprăriile.

Acest tablou se va lipi la primărie, unde va sta tot timpul celor trei luni.

Fiecare locuitor va fi dator a se informa de rândul său și a veni să-și îndeplinească datoria sa de pază.

Înlocuirea prin altul pentru pază este primită, însă acel trimis pentru înlocuire să nu fie mai mic de vârsta prevăzută la art. 149 de mai sus.

Dacă și această întocmire nu se va îndeplini, primarul este dator a tocmi om cu plată în contul neascultătorului.

Art. 151.

Autoritatea comunală, prin regulamente supuse reviziei comitetelor permanente respective, vor hotărî modul ținerii acestor paze de zi și de noapte, precum și numărul schimbătorilor ce trebuie a face această pază.

Art. 152.

Păzitorii, atât cei de noapte cât și cei de zi, vor fi armați.

Art. 153.

Primarul va fi dator a face revizie ori de câte ori va crede de trebuință și cât mai des se va putea, spre a se încredința dacă păzitorii sunt la posturile lor și își îndeplinesc datoria.

Art. 154.

Păzitorul ce se va găsi dormind sau lipsind dela postu-i, se va îndatora a păzi două zile de rândul drept o zi ce a lipsit.

Art. 155.

Păzitorul care va vedea, va simți sau va auzi că se comite vreo crimă sau delict, va fi dator a prinde pe făptuitori.

Dacă nu-i va putea prinde singur, va da îndată alarmă în sat, strigând pe tovarășii săi, din cari unii vor ține urma făcătorilor de rele, iar alții vor chema pe toți sătenii, cari vor fi datori a sări pe dată cu topoare, ciomege și cu orice vor fi având și a le da ajutor să-i prindă.

Art. 156.

Indată ce se va da alarma, toți cei ce port arme, sunt datori a da ajutor și a prinde pe făcătorii de rele.

Art. 157.

Indată ce se vor prinde făcătorii de rele vii sau morți, primarul și notarul, dacă va fi fost de față, va încheia proces-verbal de constatarea faptului prinderii, cu toate amănunțele, conform prescrierii codicelui de procedură penală, va asigura toate lucrurile găsite asupra lor, va face toate cercetările și constatările trebuincioase pentru toate câte formează corpul delictului și descoperirea gazdelor și complicilor prinșilor.

Totdeauna va vesti pe procurorul și judecătorul de instrucție locali, precum și pe medicul județului, de va fi trebuință, pentru a se face și de acela ceea ce legea îndatorează.

Art. 158.

Păzitorii vor fi datori a se conforma cu locuitorii, dispozițiunii art. 154 și următoarele când vor vedea, auzi sau simți săvârșindu-se vreo crima sau delict, nu numai în sat, dar și la hanurile, cârciumile și orice alte locuințe ce sunt în oarecare depărtare de sat.

Art. 159.

Orice locuitor din comuna care nu va voi a sări să prindă pe făcătorii de rele va plăti o amendă de 200 până la 1000 lei în folosul păgubașului; când amenda ar covârși suma pagubei, prisosul va fi în folosul casei comunale.

Dacă însă locuitorii vor dovedi că, fără greșală din parte-le, n'au putut prinde de veste despre ivirea făcătorilor de rele, atunci vor fi apărați de răspundere.

Art. 160.

În caz de foc la case în sat, la bucate din arii sau fânării, la păduri, la bucate încă neadunate depe câmp, la șire de paie și altele, păzitorii vor fi datori a da alarma și sătenii a sări cu toții spre a da ajutor la stingere, întocmai ca și la prinderea făcătorilor de rele.

Asemenea mai sunt datori sătenii a cerceta și a descoperi pe dătătorii de foc.

Oricare locuitor din comună care nu va voi a sări să stingă focul, ca și pentru nesărirea la prinderea făcătorilor de rele, va fi supus la amenda prevăzută în art. 159 de mai sus, cu excepțiunea cuprinsă în aliniatul din urmă al acestui articol.

Art. 161.

Cei ce se vor dovedi, că au cunoscut pe dătătorii de foc și nu-i vor arăta autorităților, se vor pedepsi ca complii ai acelor și vor fi răspunzători și de pagubă către cel ce a suferito.

Prevenitul pentru asemenea tăinuiri va scăpa de pedeapsă și de răspunderea prevăzută mai sus, atât în cursul instrucțiunii procesului contra lui, cât și chiar după ce s'a osândit și trimis la închisoare, indată ce va denunța pe dătătorul de foc.

Art. 162.

Nimeni nu este liber a da părjol în țarini sau livezi ori stupării, fără învoirea vecinilor sau a primarului.

Epizooția, stârpirea de insecte, pasău și animale stricătoare.

Art. 163.

Indată ce se va ivi epizooția (orice morb sau maladie contagioasă în orice fel de animale), consiliul comunal va destina un loc pentru punerea vitelor bolnave și va raporta, fără cea mai mică întârziere, pretorului, care va raporta și el indată prefectului pentru a trimite pe medicul respectiv spre a da instrucțiunile necesarii.

Art. 164.

Orice proprietar sau posesor de vite va fi dator a face cunoscut primăriei de ivirea boalei între vitele sale, sub osândă de o amendă dela 200 la 500 lei.

La asemenea caz, proprietarul va fi obligat a determina locul unde să se închidă vitele bănuite, precum și locul unde să se țină cele contagiate și a nu le lăsa să comunice cu vitele celorlalți.

Art. 165.

Primarul va fi dator a executa instrucțiunile date de medic cu toată punctualitatea și exactitatea.

Art. 166.

Vitele albe sau cornute, dovedite bolnave de epizootie contagioasă, se vor omori. se vor îngropa în prezența autorității comunale, conform regulamentelor și instrucțiunilor autorității superioare date în privința aceasta.

Art. 167.

Consiliul comunal va lua măsurile cele mai merite, dând și recompense spre distrugerea animalelor și insectelor vătămătoare holdelor și recoltelor.

Art. 168.

Toți proprietarii, arendașii, chiriașii și toți acei ce posed în numele lor sau al altuia, sunt datori, că până la 1 Martie al fiecărui an, să pună de a aurăți de omizii copacii ce se vor afla în curțile și grădinile lor.

Art. 169.

Crângile și frunzele cu omizi ce se vor aduna se vor arde în locuri de unde nu va ajunge focul la copaci, crânguri, case și alte namestii

Art. 170.

Cei ce țin porcii pe la casele lor sunt datori să-i închidă.

Porcii când vor intra prin holde, livezi, țarine și sădiri, liberi sunt obligați păzitorii ori a-i prinde și a-i ține în păstrare până la a lor reclamare de către proprietarul lor, conform celor prescrise în art. 118.

Art. 171.

Căinii ce se vor găsi mâncând porumb verde în holde și struguri prin vii, se vor împușca.

Art. 172.

Când stăpânul unei pasări sau vite ucise prin holde și celelalte va refuza a o primi, cel ce a ucis-o va fi dator a încunoștiința cazul primarului, care va îndatora pe stăpân a o ridica și în caz când putrezirea ar fi început, chiar de a o îngropa.

Art. 173.

Pasările și orice alte animale moarte se vor îngropa de proprietarul lor în pământul său propriu chiar, într'o adâncime cuvenită, sau se vor transporta și îngropa în locul hotărât de autoritatea comunală.

Infrânarea vagabondajului și cerșetoriei.

(Vezi M. O. No. 169/1921 și 76/1921).

Art. 174.

Vagabondajul și cerșetoria sunt interzise în tot cuprinsul țării fiind considerate ca delict.

Art. 175.

Vagabonzi — adică oamenii fără căpătâiu — sunt aceia cari nu au un domiciliu statornic, nici mijloace de hrană și nu exercită — în mod obișnuit — nici o

profesiune sau meșteșug, deși ar avea mijloace și puțința de o face.

Sunt considerați tot ca vagabonzi, supuși la măsurile și pasibili de pedepsele contra vagabondajului, toți indivizii cari, fie că au sau nu un domiciliu oarecare, își agonisesc hrana practicând sau înlesnind pe cale publică acțiuni ori jocuri imorale, meserii degradatoare sau, în fine, orice acte ilicite pentru cari nu li s'a aplicat vreo altă pedeapsă.

Art. 176.

Se consideră cerșetori, pasibili de pedeapsă în sensul acestei legi, orice persoană aptă pentru oarecare muncă și care, având mijloace de existență sau putându-și-le procura, face apel — din obișnuință — la caritatea publică, cu scopul de a realiza beneficii personale, în orice mod și în orice loc.

Art. 177.

Nimeni nu poate fi declarat vagabond sau cerșetor, dacă nu are vârsta de cel puțin 10 ani împliniți.

Art. 178.

Domiciliul cerșetorului este determinat de o reședință continuă într'o localitate. timp de un an.

Art. 179.

Toți agenții forței publice, atât în comunele urbane, cât și în cele rurale, sunt obligați a aduce înaintea ofițerului de poliție din circumscripția cea mai apropiată de locul unde s'a comis infracțiunea, pe toți indivizii găsiți vagabondând și cerșind.

Art. 180.

Ofițerul de poliție va instrumenta de îndată cazul, pentru a stabili dacă se află sau nu, în fața unui delict de cerșetorie sau vagabondaj, ascultând și martorii de fapt, de vor fi.

De cele constatate va redacta un proces-verbal, semnat de toți cei cari au fost audiați, contrasemnat de agentul care a prins pe delicvent.

Procesul-verbal va arăta și instanța unde urmează a fi trimiși pentru jedecată cei învinuiți de vagabondaj sau cerșetorie.

Cel mai târziu a doua zi va fi supus unui examen medical amănunțit. I se va stabili identitatea, starea fizică, starea mintală, genul de vieată pe care îl duce, după care medicul își va da avizul dacă este apt sau nu pentru o muncă oarecare, sau urmează a fi trimis în îngrijirea unui spital sau ospiciu.

În localitățile unde nu vor fi biurouri de asistență, medicul comunal respectiv are obligațiunea de a examina și tria pe cei învinuiți de vagabondaj și cerșetorie.

Art. 181.

Orice individ apt pentru muncă, dovedit culpabil de vagabondaj sau cerșetorie, va fi supus la pedeapsa pentru muncă dela 5 zile la o lună.

Pedeapsa va fi executată în arestul poliției sau al primăriei comunei unde s'a săvârșit infracțiunea.

În timpul pedepsei cel condamnat va fi scos zilnic la munca ce necesită măturatul, spălatul și reparatul străzilor, măturatul și întreținerea grădinelor sau localurilor primăriei sau alte autorități publice horărite de primar sau în lucrări de utilitate publică.

În tot acest timp primarul sau aceia în interesul cărora se prestează munca, va îngriji de cele convenite condamnatului în raport cu munca depusă.

Art. 182.

Este recidivă dacă în interval de un an dela executarea primei pedepse condamnatul va săvârși o nouă infracțiune similară.

În acest caz el e pasibil de pedeapsă dela o lună la 6 luni.

Art. 183.

Vagabonzii și cerșetorii găsiți inapți pentru orice fel de muncă, precum și minorii mai mici de 18 ani împliniți, nu vor fi condamnați ci vor fi puși prin hotărârea tribunalului la dispozițiunea asistenței sociale, care îi va putea reeduca, interna sau plasa.

Art. 184.

Cei declarați vagabonzi sau cerșetori, de naționalitate streină, vor fi izgoniți din țară după executarea pedepsei, din ordinul guvernului.

Art. 185.

Copii mai mici de 18 ani cari se vor găsi vagabondând, cerșind sau exercitând meserii nepotrivite cu vârsta și cu aptitudinile lor, în scopul de a-i face folositori societății, pot fi ridicați de organele împuternicite de asistența socială și internați, cu autorizația justiției, în școlile de îndreptare pentru minori, unde vor fi ținuți până la majoritate, căsătorie sau intrarea în armată.

Asistența socială poate încredința ocrotirea și educarea lor unei instituțiuni de binefacere, subvenționată sau autorizată a funcționa de organele asistenței sociale, dacă își ia obligațiunea formală a ținerii, îngrijirii și supravegherii lor sub controlul organelor de asistență socială ale ministerului muncii și parchetului respectiv.

Art. 186.

Minorul însuși poate cere tribunalului a încuviința să fie încredințat la una din instituțiunile prevăzute de art. 185.

Art. 187.

Părinții și tutori vagabonzilor și cerșetorilor minori nu se vor putea opune la internarea lor decât dacă vor face dovadă că au o stare materială și morală suficientă pentru întreținerea și educarea lor sub controlul asistenței sociale.

Această intervențiune se va face la tribunal, care se va pronunța odată cu judecarea chestiunii pentru punerea minorilor la dispozițiunea asistenței sociale.

Art. 188.

Minorii nu vor putea fi scoși de părinții sau tutorii lor din instituțiunile unde au fost internați, până la majoritate, căsătorie sau intrare în armată.

Tot timpul acesta însă, asistența îi poate încredința la diferite ramuri de activitate, iar munca și întreținerea lor, se va face sub controlul asistenței sociale.

Art. 189.

Vagabondul sau cerșetorul care se va găsi îmbracat cu port schimbat, sau cu arme, chiar dacă nu le va fi întrebuițat, ori dacă se va găsi la dânsul pașapoarte sau bilete de drum false sau pe nume de alte persoane, ori având asupra-i orice unelte cari să poată fi folosite, fie pentru săvârșire de furtișaguri sau alte delictе, fie spre a-i înlesni mijloacele de a intra prin case, va fi pedepsit cu munca în colonie dela 1 an la 2 ani.

Art. 190.

Se va pedepsi cu munca în colonii dela 6 luni la un an:

Orice cerșetor, chiar invalid, care va intra într-o locuință sau într'un loc închis, fără învoirea proprietarului sau celor ce locuiesc acolo;

Orice cerșetor invalid care va simula răni sau infirmăți pentru a provoca mila obștească.

Art. 191.

Se va pedepsi la muncă în colonie corecțională dela 6 luni până la 2 ani:

Cerșetorul care va căuta să provoace mila obștească cerșind cu copii mici în comunele unde sunt instituțiuni publice recunoscute de Stat pentru a-i primi.

Se va pedepsi cu aceeaș pedeapsă:

Oricine, îndemnând copiii să cerșească, va împărtași sau va cauta să împărtașească foloase depe cerșitul lor;

Oricine va cerși întovărășit, afară numai dacă nu sunt soț și soție, tată sau mamă, cu copii mici, în locul unde nu sunt instituțiuni publice, recunoscute de Stat, pentru a-i primi; orbul și cel care îl conduce, sau un infirm de ambele picioare și cel care îl conduce;

Cu aceeaș pedeapsă se va pedepsi atât cerșetorul cât și tovarășii săi;

Orice cerșetor sau vagabond asupra căruia se va găsi efecte de o valoare mai mare de 200 lei, și care nu va justifica proveniența lor.

Art. 192.

Se va pedepsi cu pedeapsa muncii în colonie dela 1 an la 3 ani, cerșetorul sau vagabondul care întrebuințează amenințări sau violențe.

Dacă un asemenea cerșetor sau vagabond s'ar găsi îmbrăcat cu port schimbat sau va purta arme, deși nu le va fi întrebuințat sau va avea asupra-i uneltele prevăzute la art. 189 se va pedepsi cu maximum acestei pedepse.

Oprirea minorilor sub 15 ani dela cârciume și dela consumația alcoolului și privegherea localurilor de beuturi.

Art. 193.

Din punct de vedere al asigurării moralității publice și din punct de vedere sanitar este interzis că minorii sub 15 ani nici cu părinții lor să ia parte la petreceri, concerte și alte spectacole precum și ca să fie primiți în cârciume și localuri publice.

Art. 194.

Acei cari nu respectă și nu îndeplinesc obligațiunile menționate în art. 193 vor fi pedepsiți pe seama fondului pauperial comunal cu 200 lei.

Reglementarea circulației publice.

Art. 195.

Vehiculele ce vor circula pe căile publice nu vor putea avea osia mai lungă de 2 m 50, iar capătul osiei nu va fi eșit afară din butucul roatei mai mult de 6 centimetri.

Toate vehiculele ce slujesc la transporturi de persoane sau de greutate, vor avea butucul din afară al roatei, cuprinzând și capul osiei, lung de cel puțin 24 centimetri măsurându-se lungimea de la planul ce trece prin marginea exterioară a obezei roatei.

La caruțele de povară distanța între roate, pe una din osii, va fi diferită de aceea depe cealaltă osie, astfel încât roțile de dinapoi să nu calce pe urma celor dinainte.

Art. 196.

Orice vehicul ce va circula în timpul zăpezei trebuie să aibă clopoței sau zurgălăi, pentru a preveni pe trecători de venirea lor, iar trăsurile cu bande elastice pe obezi și cari circulă fără a face zgomot vor avea în tot timpul câte unul sau mai multe clopoțele pentru a înștiința de trecere.

Art. 197.

Orice velociped, locomotivă rutieră, automobil, și motocicletu, va purta un aparat de alarmă al cărui sunet să poată fi auzit cel puțin la 50 metri depărtare.

Art. 198.

Trăsurile, automobilele, motocicletele, locomotivele rutiere și velocipede, vor poseda câte o frână puternică, care să poată fi strânsă instantaneu, astfel ca roatele să fie imediat oprite în loc. Caruțele de povară vor avea pedică.

Art. 199.

Orice vehicul în staționare trebuie să fie astfel așezat ca să nu împiedice cătuși de puțin circulația.

Art. 200.

Când un vehicul dintr'o cauză oarecare nu mai e în stare de a-și urma drumul și se afla staționând astfel pe șosea încât se împiedică sau stânjenește circulația, funcționarii și agenții însărcinați cu aplicarea legii drumurilor și a regulamentului, sunt în drept a prescrie măsura ce vor crede de cuviință pentru a garanta circulațiunea.

Fără a prejudeca pedepsele prevăzute de lege, ordinele date, trebuie să fie executate imediat de către cei însărcinați să conducă vehiculul, iar la caz de opunere se vor lua măsurile cuvenite pe cheltuiala delictivului.

Art. 201.

Conducătorii oricărui vehicul sau ai animalelor de orice fel trebuie să meargă pe dreapta căilor de comunicație și sunt neapărat datori a abate pe dreapta când un alt vehicul vine la întâlnire, sau îi ajunge din urmă.

Ei trebuie să lase liberă pentru circulație cel puțin jumătate din calea publică.

Art. 202.

Circulația și staționarea vehiculelor, călăreților și a animalelor sunt oprite a se face pe trotuare, și pe drumuri anume menite pedestrilor.

Aceste măsuri nu privesc pe velocipede cu mâna.

Art. 203.

Conducătorii vehiculelor de povară înhamate sau înjugate trebuie să fie în totdeauna lângă trăgătorii lor gata de a-i mâna.

Fiecare vehicul trebuie să aibe conducătorul său.

Art. 204.

Târâtul nuelelor, copacilor, grinzilor, țevilor, etc.,

este cu totul oprit pe șosele; lăratul se poate face numai pe timp de îngheț și când șoseaua acoperită de zăpadă.

Art. 205.

Circulația pe acostamente sau pe zona șoselelor nu este îngăduită decât pedestrilor.

Art. 206.

Atât vehiculele cât și animalele, ce circulă pe căile de comunicație, vor fi mănate cu o iuțeală care să nu pună în pericol circulațiunea.

În îmbulzeli, precum și la încrucișare de drumuri, sau la cotituri, mersul trebuie să fie foarte moderat.

În îmbulzeli se va merge numai cu iuțeala zisă la pasul calului și vehiculele și animalele vor merge unul după altul; conducătorii lor sunt datori a se supune în acest caz tuturor prescripțiilor agenților însărcinați cu aplicarea regulamentului de față.

De asemenea în acest caz, velocipediștii nu vor putea merge pe aparatul lor decât cu mers moderat, având mâna pe cârmă și picioarele pe pedale, ducând velocipedul de mână, după cum îmbulzeala este de mare.

Art. 207.

Iuțeala mersului automobilelor și motocicletelor va fi moderată după gradul de circulație al șoselei și nu va trece înăuntrul satelor nici într'un caz de 15 km. pe oră; în cazuri de îmbulzeală iuțeala va fi foarte redusă.

Art. 208.

Conducătorii automobilelor, motocicletelor, velocipedelor, locomotivelor rutiere și a oricărui vehicul tras mecanic, sunt datori a modera mersul sau a opri chiar imediat în loc, când apropiindu-se un vehicul înhamat sau călăreți, caii acestora s'ar opri sau arată că sunt gata a se speria.

Art. 209.

Persoanele ce merg pe jos nu trebuie să meargă în calea vehiculelor și a animalelor conduse; ele trebuie să meargă pe acostamente, așa că circulația în mijloc să fie liberă; la rândul lor conducătorii vehiculelor și a animalelor sunt datori a da semnale călătorilor pedestri să se apropie de ei, spre a nu sta în calea lor; semnalele vor fi date sau cu aparatele sonore, sau cu strigăte puternice.

Art. 210.

În timpul trecerii pe poduri de lemn, podețe mai mari, de lemn și poduri suspendate, vehiculele și animalele trebuie să fie conduse cu mersul zis la pas, vehiculele mecanice de asemenea vor merge foarte încet.

Măsurile speciale ce s'ar lua pentru facererea podurilor în scop de siguranță, vor fi placardate la intrarea și eșirea de pe pod.

Art. 211.

Când în timpul înghețului sau al desghețului inginerul local va arăta că sunt porțiuni de căi de comunicație pe care o conținută circulație poate să pericliteze vehiculele sau să deterioreze mai rău calea, atunci, pe baza avizului dat în scris de inginerul-șef, administrațiunea sau va opri cu desăvârșire trecerea pe acele porțiuni, sau va prescrie regule anumite cum trebuie să se facă circulația și de care anumite vehicule.

În ambele cazuri se vor pune stâlpi cu aflate, atât la cantoanele cele mai apropiate de aceste porțiuni de căi, cât și la capătul drumurilor ce le dau acces, precum și la primăriile comunelor vecine.

Art. 212.

Încărcarea vehiculelor trebuie să fie astfel făcută încât din cauza lor să nu se împiedice circulația publică.

Înălțimea, lungimea și lărgimea, trebuie să fie astfel făcută încât din cauza lor să nu se împiedice circulația publică.

Înălțimea, lungimea și lărgimea, trebuie să fie astfel păstrate, ca să nu dea loc în mers nici la obstacole în circulație nici să deterioreze lucrările de artă, plantațiile sau orice alte accesorii ale căii.

Art. 213.

Lărgimea încărcării vehiculului nu poate să treacă peste 3 m., cu toate acestea pentru obiecte cu un volum mai mare, care nu se pot divide, deci nu se pot încărca, administrațiunea poate da o autorizație de circulație pe care conducătorii vehiculelor trebuie să o aibă asupra lor pentru a o înfățișa la cerere.

Art. 214.

Orice vehicul care slujește la transport de călători, trebuie să aibă șina obezilor roatelor de minimum 5 centimetri lățime.

Omnibuzele vor avea șina obezilor de cel puțin 8 centimetri lățime.

Vehiculele ale căror roți în loc de șină au o bandă elastică, pot să aibă obezi cu o lățime și mai mică.

Art. 215.

Vehiculele de povară trase de 2 până la 3 vite vor avea șina de pe obadă de cel puțin 7 centimetri lățime.

Vehiculele de povară trase de 4 vite vor avea șina obezei de cel puțin 10 centimetri lățime.

Vehiculele de povară, servind a transporta greutatea mai mari de 3.000 kilograme, trase de mai mult

de 4 vite, vor avea șina obezei de cel puțin 12 centimetri lățime.

Locomotivele având o greutate mai mare de 10 000 kgr., plugurile cu abur și locomotivele rutiere, nu vor putea circula pe căile publice decât conform dispozițiilor și aprobare specială.

În autorizațiile date în mod excepțional, se vor prescrie măsurile de luat pentru a se împedeca orice pagube ce s'ar putea aduce drumurilor, plantațiilor și lucrărilor de artă

În autorizație se va mai stipula că reparațiile degadarilor de orice natură, cauzate eventual din cauza transportului excepțional autorizat, vor fi în sarcina transporturilor.

Art. 216.

Administrațiunea locală în timpul desghețului, în urma avizului inginerilor șefi locali, va putea pe anume porțiuni de căi suspenda pe un timp orarecare circulațiunea locomotivelor rutiere, plugurilor cu aburi, locomobilelor și a vehiculelor, cari prin greutatea lor proprie și aceea a încărcării iar putea aduce mari daune căiei publice.

Art. 218.

Pentru identificarea proprietății cărușelor și pentru a se putea stabili neîndoiește identitatea contravenienților la legea drumurilor și la ordinea de mânătoate vehiculele, cari se întrebuintează la transporturi sunt a se prevedea cu tăblițe de indicație. Sub această dispozițiune cad toate vehiculele folosite în economii și la orice transporturi.

Art. 219.

Tablele de indicație vor fi uniforme și vor avea dimensiunea 20—32 cm. în format patrat, pe pază albă cu litere negre vor conține numele proprietarului vehiculului, numirea județului și a comunei de domiciliu. Dacă vreun proprietar are mai multe vehicule, pe tablă se va scrie și numărul de ordin al vehiculului. Fiecare proprietar de vehicul este dator a suporta cheltuielile de confecționare a tablelor cari se vor procura prin licitație publică pentru întreaga comuna.

Art. 220.

Fiecare proprietar de vehicule cu ocaziunea circulației pe drumurile publice prevăzute în § 1 al art. de lege I. din 1890 este dator a purta tabla pe vehicul, în acest scop ea se va fixa pe partea stângă a vehiculului, iar întrucât nu s'ar putea tabla se va așeza în așa loc al vehiculului ca să se observe cu ușurință.

Art. 221.

Dispozițiunile aceste nu se referă la trăsurile pri-

vate pentru transport de persoane, la birje, precum nici la vehiculele cu scop special ale instituțiilor de ex. trăsurile pentru transportul bolnavilor, a pompierilor etc.

Art. 222.

Toți acei cari nu vor respecta dispozițiunile acestui statut se fac vinovați de contravenție și vor fi pedepsiți conform art. de lege XX-1901 cu amendă până la 1000 Lei.

Infrânarea și reprimarea speculei ilicite.

Art. 223.

Nimeni nu poate stabili prețuri maxime de vânzare decât în cazurile și condițiunile determinate prin legea pentru infrânarea și reprimarea speculei ilicite publicată în M. O. Nr. 59 din 17 Iunie 1923.

Art. 224.

Consiliul comunal sau comisiunile interimare fixează prețuri maxime de vânzare asupra următoarelor articole: pâinea, făină de grâu, de secară și de porumb (mălaiul), carnea, peștele, untura de porc, laptele, precum și asupra oricăror alte obiecte de primă, imediată și generală necesitate, calificate ca atare printr'un jurnal al consiliului de miniștri.

Fixarea prețurilor maxime de vânzare se face luându-se avizul atât al unui reprezentant al consumatorilor, numit de prefectul de județ dintre președinții asociațiunilor locale ale funcționarilor publici sau pensionarilor publici, cât și al unui negustor care are firmă înscrisă pentru articolul asupra căruia se fixează prețul maxim de vânzare.

Consiliul comunal sau comisiunile interimare vor fixa deasemenea tarife pentru transporturi, hoteluri, hanuri, restaurante, ospătării și băi.

Art. 225.

Prețurile maxime și tarifele sunt obligatorii numai după publicarea lor prin ordonanțe ce vor fi revăzute de autoritatea cure le-a instituit, cel puțin din lună în lună. Aceste ordonanțe vor fi aduse la cunoștință generală printr'o cât mai largă și mai întinsă publicitate, arătându-se și autoritatea care le-a emis.

Ordonanțele vor fi obligatorii după 24 ore dela afișare și rămân mereu în vigoare pâla la modificarea sau până la abrogarea lor expresă, care va fi adusă la cunoștință generală, ținându-se seamă de dispozițiunile precedente ale acestui articol.

În contra ordonanțelor prin cari s'au stabilit prețuri maxime de vânzare sau tarife, ori cine va putea face apel la ministerul de industrie și comerț în termen de 10 zile libere dela afișarea ordonanței.

Ordonanțele atacate prin apel rămân în vigoare până la modificarea lor de către acest minister.

În cazul când ministerul de industrie și comerț modifică în totul sau în parte asemenea ordonanțe, primăriile respective vor aduce de îndată la cunoștința generală aceste modificări prin emiterea unei noi ordonanțe.

Art. 226.

Pentru mărfurile și alimentele necuprinse în art. 224, dar cari formează obiectul unor operațiuni curente comerciale, producătorii sau importătorii direcți din străinătate, își vor fixa prețul de vânzare în raport cu cheltuielile de producție sau cu prețuri de cost, la cari vor adăuga câștigul legitim determinat de concurența liberă și naturală a comerțului.

Art. 227.

La mărfurile și alimentele arătate de art. 226, se admite ca maximum de beneficiu asupra prețului de cost, 20 la sută pentru angroșiști și 30 la sută pentru detaiști.

În calcularea prețului de cost la angroșiști și detaiști, se va ține seamă de valoarea mărfii facturate, spese de transport, asigurări și ori ce alte cheltuieli ar încărca marfa până la intrarea ei în magazin.

Beneficiul de 20 la sută al angrosistului și de 30 la sută al detailistului, nu se poate socoti decât o singură dată, chiar dacă marfa înainte de a fi desfăcută consumatorului a trecut prin mâinile mai multor angroșiști sau detaiști.

Pentru articolele de comerț cari se desfac în restaurante sau în orice alte localuri de consum, și cari nu sunt prevăzute în tarifele fixate conform art. 224 se admite de asemenea un beneficiu de 30 la sută asupra prețului de cost care se va calcula, ținându-se seamă de valoarea mărfii facturate, spese de transport și orice alte cheltuieli speciale ar necesita desfacerea mărfii în asemenea localuri.

Art. 228.

Comercianții, industriașii sau orice alți vânzători, sunt datori a afișa sau eticheta, în mod vizibil, în interiorul localurilor de vânzare prețurile articolelor, sau a cataloga aceste articole după natura comerțului ce exercită.

Incepând cu fabricanții și importătorii, fiecare vânzător de mărfuri este obligat a preda cumpărătorului, pe lângă factura obișnuită și copii certificate de ei depe toate facturile permise dela vânzătorii anteriori.

Art. 229.

Infrațiunile și pedepsele se vor stabili de Judecătoria în drept conform art. 7—41 a legii și regulamentului pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite. (Vezi M. O. No. 59 din 17 Iunie 1923.)

Reglementarea vânătorului.

Art. 230.

Dreptul de vânătoare aparține proprietarului fondului sau uzufructuarului. Exercițiul acestui drept este însă supus restricțiunilor și regulilor prevăzute în legea vânătoarei.

Art. 231.

Acest drept se poate exercita numai pe teritoriile individuale (prin care se înțelege și teritoriile Statului) sau comune de vânat.

Art. 232.

Pe fondul său propriu poate vâna proprietarul sau acela căruia i s'a concedat acest drept de către proprietar, sub următoarele condiții :

a) Dacă fondul de vânat este pădure de munte, să aibă o întindere de cel puțin 1.000 ha., iar dacă nu este pădure să aibă întindere de cel puțin 100 ha. în care să intre și peticile de păduri ce s'ar afla pe el, chiar dacă nu ar forma un corp neîntrerupt, ci ar fi situate pe mai multe hotare sau despărțite prin drumuri, canale, căi ferate și râuri.

Pădurile depe câmpii și dealuri urmează acelaș regim ca și terenul neimpădurit ;

b) Dacă terenul de vânat este mai mic de 100 sau 1.000 ha., după distincțiile dela litera a, dar este împrejmuit cu gard sau sanț, sau dacă el formează o insulă permanentă, așa ca vânatul să nu poată nici intra, nici ieși.

Art. 233.

Proprietarii terenurilor mai mici de 100 ha. sau 1.000 ha., după distincțiile dela art. 232, litera a, sunt obligați a constitui împreună un teritoriu comun de vânat, dacă ei se pot înțelege în ce privește dreptul de vânătoare și dacă zisele terenuri la un loc au o întindere de cel puțin 100 ha. câmp și coline sau 1.000 ha. pădure la munte.

În caz de neînțelegere la formarea unui asemenea teren comun de vânat, se va pronunța în prima instanță șeful de ocol silvic cu apel la consiliul permanent de vânat.

Art. 234.

Proprietarul unui teren de vânătoare cu o suprafață mai mică de 100 ha. și care este înconjurat de părți de un alt teren de vânătoare mai mare de 100 ha., este obligat a arenda dreptul său de vânat proprietarului sau arendașului vânătorului terenului mai mare, iar acesta este obligat a lua în arendă acest drept. În caz că nu s'ar putea înțelege între ei, autoritățile arătate la art. 233 vor decide.

Art. 235.

Nimeni nu are dreptul de a vâna pe proprietatea altuia, fără consimțământul în scris al proprietarului sau reprezentantului său.

Art. 236.

Dreptul de vânătoare nu aparține arendașului unui fond decât dacă i s'a concedat expres prin contract.

Art. 237.

Dispozițiunile despre :

1. Arendarea dreptului de vânat;
2. Ocrotirea obligatorie a vânatului;
3. Despăgubiri pentru pagubele cauzate de vânat;
4. Despăgubirea daunelor cauzate în timpul vânătoarei;
5. Timpul în care vânătoarea este oprită;
6. Mijloace prin care se poate vâna;
7. Urmărirea vânatului și dispozițiuni referitoare la câini;
8. Impiedicarea braconajului și restricția vânatului;
9. Permisele de vânat;
10. Păzitorii de vânat;
11. Delicte, contravențiuni și pedepse sunt înșirate în legea pentru protecția vânatului și reglementarea vânătoarei în art 8—97.

Controlul străinilor.

Art. 238

Controlul străinilor se face de către primarul comunal ca șeful poliției comunale, și de notarul comunal ca ofițerul al poliției judiciare și ca șeful poliției administrative din comună conform legii și a regulamentului pentru controlul străinilor, controlul unora din stabilimentele publice și pentru înființarea unui birou al populației. (Vezi M. O. Nr. 281/1915, M. O. Nr. 261/1921. M. O. Nr. 280/1921 și M. O. Nr. 98/1923.

Art. 239.

Infracțiunile se judecă conform dreptului comun și la judecătoria de ocol cu precădere.

Esecutarea legii și a regulamentului de poliție sanitară veterinară.

Art. 240.

Primarul și notarul ca șefii poliției comunale sunt datori a executa toate dispozițiunile legii și a regulamentului de poliție sanitară veterinară.

Art. 241.

Se va pedepsi cu o amendă până la 500 lei :
Orice persoană care va fi contravenit prescripțiunilor legii de poliție sanitară veterinară și a acestui regulament.

Art. 242.

Se vor pedepsi cu amendă până la 1.000 lei și închisoare până la 6 luni :

Acei cari vor fi vândut sau vor fi scos în vânzare, precum și cei cari cumpără animale știind că sunt bolnave de boale contagioase ;

Acei cari, fiind obligați a declara la timp boale contagioase sau a observa măsurile prescrise de administrația sanitară, dacă prin abatere dela această îndatorire au cauzat o contagiune la om ;

Acei cari vor fi importat în mod fraudulos animale atinse de boale contagioase ;

Acei cari, cu știință, vor fi pus în vânzare sau în întrebuintare piei provenite dela animale moarte de dalac (antrax).

Art. 243.

Se vor pedepsi cu amendă până la 1.000 lei și închisoare până la 2 ani :

Acei cari vor fi vândut sau vor fi pus în consumație carne ori alte produse brute, știind că provin dela animale moarte sau ucise ca bolnave de pestă bovină, răpciugă, dalac, turbare ;

Acei cari, nefăcând la timp declarația boalelor contagioase, sau neobservând măsurile prescrise de administrația sanitară și prin aceasta vor fi pricinuit între oameni contagiune urmată de moarte.

Art. 244.

În caz de recidivă, contravenienții se vor condamna la cel puțin îndoitul pedepsei suferită.

Art. 245.

Toți funcționarii publici administrativi și sanitari cari vor călca legea de poliție sanitară veterinară și regulamentele ei, se vor pedepsi cu amenda dela 50—1.000 lei, iar dacă prin neglijența lor a suferit sănătatea sau chiar vieța oamenilor se vor pedepsi cu închisoare corecțională până la 1 an.

Art. 246.

Toate contravențiunile la legea de poliție sanitară veterinară și la regulamentul său de aplicare se vor judeca de către judecătorii de ocolo respective.

Aceste contravențiuni se vor judeca de urgență și cu precădere.

În caz de insolvabilitate, amenda se va preface în închisoare care nu va trece peste 6 luni.

Toate amenzile date pe baza legii de poliție sanitară veterinară și a regulamentului de față se vor pronunța în folosul comunei.

Art. 247.

Procesele-verbale de constatarea contravențiilor la legea de poliție sanitară veterinară și a regulamentului său de aplicare, încheiate de procuror, judecător de ocol, medic veterinar, inspector veterinar, pretor, primar și notarul comunal, au puterea introductivă în instanță și doveditoare în justiție.

Dovada contrarie nu se poate face decât prin înscrierea în fals.

Inspectorul veterinar sau medicul veterinar, la încheierea procesului-verbal de constatarea contravențiilor, vor fi neapărat asistați de un agent polițienesc sau administrativ, care va semna ca martor.

Asigurarea calității și greutateii obiectelor cari se vând cu cântarul sau cu măsură.

Art. 248.

Măsurile, greutateile și instrumentele de măsurat și de cântărit sunt supuse la trei feluri de verificări:

- a) Verificarea primitivă;
- b) Verificarea periodică;
- c) Verificarea pe neașteptate.

Art. 249.

La verificarea primitivă sunt supuse toate măsurile, greutateile și instrumentele de măsurat și de cântărit noi, mai înainte de a fi puse în uz sau în vânzare.

La această verificare vor mai fi încă supuse măsurile, greutateile și instrumentele de măsurat și de cântărit, reparate.

Art. 250.

La verificarea periodică, care se face în fiecare an, sunt supuse toate măsurile, greutateile și instrumentele de măsurat și de cântărit, întrebuințate în orice fel de operațiuni.

Art. 251.

Verificările pe neașteptate ale măsurilor, greutateilor și instrumentelor de măsurat și de cântărit, se fac prin vizite extraordinare și prin surprindere, pentru a se încredința că nu se întrebuințează într'adevăr decât numai instrumente legale și verificate. Aceste verificări nu sunt supuse la nici o taxă.

Art. 252.

Verificările primite și periodice vor fi constatate prin aplicarea unor mărci speciale, distribuite biourilor de măsuri și greutate și de către direcțiunea generală a măsurilor și greutateilor.

Aceste mărci poartă caracterul de sigilii oficiale ale Statului; în caz de aplicare fără de drept, imitare, modificare sau schimbare a acestor mărci de verificare,

făptuitorii și complicii lor vor fi pedepsiți, potrivit dispozițiilor codului penal, pentru plâsmuiri de sigilii ale Statului.

Art. 253.

Măsurile, greutateile și instrumentele de măsurat și de cântărit, verificate și investite cu mărcile respective ale unui biou de măsuri și greutate, pot fi întrebuințate fără de a mai fi supuse la o nouă verificare sau la o nouă taxă de verificare.

Art. 254.

Nimeni nu poate poseda în magazine comerciale, prăvălii, oficii publice de Stat, județ și comună, stabilimente de utilitate publică, industriale și comerciale, întreprinderi tehnice, agricole, comerciale, profesionale, etc, și nimeni nu va putea întrebuința în orice fel de operațiuni și transacțiuni publice, comerciale și particulare măsuri, greutate și instrumente de măsurat și de cântărit false sau nelegale ca sistem, sau cari n'ar fi fost verificate și n'ar purta mărcile legale de admitere.

Abaterile dela aceste dispozițiuni, ca și înșelăciunile prin întrebuințare de instrumente de măsură false sau prin măsurători și cântăriri false, independent de exactitatea instrumentelor de măsură întrebuințate, se vor pedepsi conform codului penal, deosebit de confiscarea administrativă prescrisă a instrumentelor de măsură false, nelegale și obiectelor corp-delict și de drejdicul părții civile lezate.

Art. 255.

Verificarea o face oficiile publice de cântărire ale Statului și nu vor avea dreptul să funcționeze decât în baza unei autorizațiuni speciale dată de către serviciul măsurilor și greutateilor, aceste oficii urmând a se conforma strict dispozițiilor prevăzută în regulamentul oficiilor publice de cântărire.

Art. 256.

Primarul și notarul va constata contravențiunile și vor înainta procesele verbale Judecătoriei de ocol spre a fi pedepsiți contravenienții. —

Acest regulament este de a se pune la vederea publică pe timp de 10 zile și după aceea a se trimite spre aprobare delegației permanente județene.

Dat din ședință Consiliului comunei al comunei
ținută la _____ 1925.

notar.

primar.